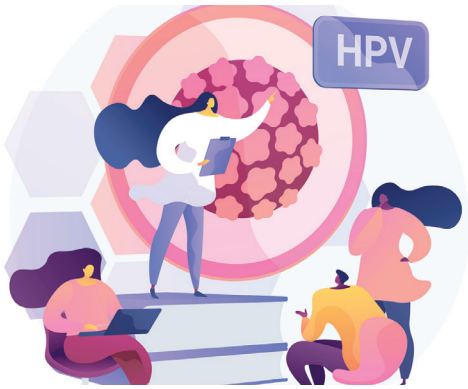

Umutsuzluk salgınına
karşı tek çare mücadele 3

Cumhurbaşkanı
kimin için
karar alıyor? 12

HPV halk sağlığı
sorunudur, aşısı haktır 17

Kadın mücadelesinin
içinden bir muhtar adayı 21

İÇİNDEKİLER

Umutsuzluk salgınına karşı tek çare mücadele..3	Elif Ekin Saltık
Öfkeye yakışan umutsuzluk değil mücadele.....4	Fulya Alikoç
Öfkemiz bilenirken.....5	Adile Doğan
1900'lü yıllardan farkı yok bugünkü sömürünün..6	Nergis Mitil
Çaresizliğin içinde bir çare arayışı.....6	Neslihan Karyemez
Ev işçisi Fidan: Kaybedecek bir şeyim yok!.....7	Yasemin Öztürk -Eren Aktaş
73 yaşındayım, hâlâ çalışıyorum.....7	
Regl ürünleri temel ihtiyaçtır, ücretsiz olsun.....8	Ece Alan
Genç kadınların pandemi cenderesi.....8	E.Ava
Sonunda biri CV'mi gördü!.....9	Güneş Gürsoy
Biz çocuk!.....10	
SINIRLARIN ÖTESİ.....11	Bilge Su Yıldırım
Cumhurbaşkanı Kimin İçin Karar Alıyor?.....12	
Ne evde huzur var ne de işte.....14	Samsun Ekmek ve Gül Grubu
İşçilerin kazanımı örgütlü olmaktan geçeri!.....15	
'Çalışırken varız ama iş ek ödemeye gelince yok sayılıyor'.....16	Nazife Ortakçı - Eren Aktaş
Bizim de gözümüz kör değil!.....16	Sibel Kaygusuz
HPV halk sağlığı sorunudur, aşısı haklıdır.....17	Burçak Pınar
Angelina Jolie'den Osmanlı'ya...Nafaka.....18	Filiz Gür
İstanbul Sözleşmesinden vazgeçemiyoruz!.....19	Av. Devrim Avcı
Üç 'kumalık' hikayesi.....20	Yasemin Özdurmaz
Kadın mücadelesinin içinden muhtar adayı.....21	Derya Kaya
'Belki de dünyayı biz kurtarıyoruz'.....22	
Egzersizden kaçmayın, bunları ihmal etmeyin..22	Meltem Teker
Kadın mühendisin iş görüşmesi notları.....23	Serdilan Gültekin
Kadın cinayetleri aileye zarar vermiyor mu?.....23	Fatima Topçu
Muktedirlere her şey serbest, bizlere yasak.....23	Hanima Kızıltaş
İkizdere taş ocağı olmasın.....24	

Hayatın aktığı her yerde...

Bir yılı aşkındır süren ve alınmayan önlemler yüzünden uzadıkça uzayan pandemi, iktidarın fırsatçılık dalgasıyla halkın sırtına bindirdiği yükler yüzünden iyice çekilmez hale geldi. Kısa Çalışma Ödeneğine mecbur bırakılan, ücretsiz izne çıkarıldığı için günlük 50 lira yetmediği için üç kuruş paralara günlük işler bulmak için arı gibi koşturan kadınlar her alınan kararda biraz daha çaresizliğe itiliyor. Salgında virüse karşı hiçbir koruyucu önlem alınmadan sürekli işsizlikle, ücretsiz izinle tehdit edilerek çalıştırılan işçilerin ikilemini ise Tuzla'dan metal işçisi Lale çok güzel ifade ediyor: "Bir yıldır ölüm kalım savaşı veriyoruz. Açlık mı, ölüm mü? Biz aç kalmamak için ölümü seçtik."

Aç kalmamak için ölümü seçenler de Kod-29'la ya da artık 9'a 10'a bölünmüş Kod bilmem kaçlarla tehdit edilerek uzun çalışma saatlerini, düşük ücretlerini kabul etmek, anayasal hakları olan sendikal çalışmalarını gizli yürütmek zorunda kalıyorlar.

Üç haftalık kapanma kararının hiçbir sosyal destek sağlanmadan ve çarkları durdurmadan alınması bile bu kararı alanların emekçi halkın yaşam koşullarını zerrece önemsemediğini çok net ortaya seriyor. Kadınların büyük bir çoğunluğunun kayıt dışı çalıştığını gözettiğimizde bu 3 hafta boyunca tencere de taş pişecek, kiralara ödenemeyecek.

Hep Cuma günleri başlayan yasaklar ne hikmetse Perşembe günün-

den başlatıldı, biliyoruz ki bu işçilerin birlik ve mücadele günü 1 Mayıs'ın fiilen yasaklanmasına, engellenmesine yönelik bir hamle idi. Chen Solar işçileri koronavirüs hatırasına hazırladıkları 1 Mayıs videosunda iktidara yanıtı "Pandeminin başından beri biz işçiler çalışıyoruz. Holding patronları lüks evlerinden 'evde kal' çağırısı yaparken bizler virüsle burun buruna fabrikalarda çalışıyoruz. Lebalap kongreler düzenlemek, fabrikalarda iç içe çalışmak, servislerde yan yana oturmak serbest ama 1 Mayıs kutlamak yasak" diyerek verip milyonlarca işçinin hislerine tercüman oldular. 1 Mayıs'ı pandemiyi fırsata çevirerek kutlanmasını yasaklamak isteyenlere cevabı işçiler ve emekçiler fabrikalarında, işyerlerinde, mahallelerinde, hayatın aktığı her yerde "Biz neredeysek 1 Mayıs orada, 1 Mayıs her yerde" diyerek verdi.

Dergimizin bu sayısında 8 Mart'tan 1 Mayıs'a kadın emekçilerin biriktirdiği mücadele deneyimlerini, son 1 yıldır yaşanan tablonun özellikle ağırlaşan işsizlik tablosunun görünümünü, her gün daha da keskinleşen yoksulluğun yol açtığı zorlukları ve insanca yaşama talebiyle her gün daha da gürleşen seslerin yan yana gelme adımlarını, çağrılarını, cesur karşı çıkışları değerlendiriyoruz...

Anayamızda ve işçi kadınların dilinden dökülenlerle gerçekliğin kesitlerini sunan diğer yazılarımızla bir bütün halinde zorluk-

ların içinde biriken öfkenin karanlık örtüsünü üstümüzden çekip alacak gücü ortaya seriyoruz.

Çalışma koşullarının ağırlığına, ücretsiz izine, haklarının gaspına, Kod-29'a karşı örgütlenmeye, sendikalaşım mücadelesine çalışmaya çalışan Bakırköy Belediyesi işçileri, Samsun'dan

Tez Koop İş üyesi işçiler örgütlülüğe olan ihtiyacı vurguluyorlar.

Kapanma kararı, güvencesiz çalışma, düşük ücretler, işsizlik her geçen gün mi-deye giren ekmeği küçültüyor. İftar sofraları önceki yıllardan çok daha fakir, hatta bu açlığı yaratan şirketler de bunun farkında olacak ki reklamlarında bile eskisi gibi sofraları donatıp aç bıraktığı halkın önüne sunamıyor. Bu zor koşullarda birbirinin yardımına koşan kadınların hikayesini anlatıyor Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğinden Adile.

Üniversiteli genç kadınlar sürekli ihtiyaçlarından olan pedlerin bile fiyatlarına gelirlerini yetiremediklerini, artık rahatlığa ve hijyenikliğine bakmadan fiyata göre satın almak zorunda kaldıklarını anlatıyorlar. 25 yaşındaki Gıda Mühendisi Güneş ise LinkedIn bildirim beklerkenki halini anlatıyor. Malatya'dan Serdilan'ın iş başvurusu macerası işsizlik prangasının cinsiyetçi yüzünü ortaya seriyor.

Sağlık sayfamızda koronavirüs aşısı olmazsak da kurtulsak diye sıra beklerken aşı programında olmayan ve oldukça pahalı olan ancak kadınları rahim ağzı kanserine sebep olan virüsten koruyan HPV aşısına yer verdik.

11 Mayıs aynı zamanda şiddete karşı devlete yükümlülük veren, kadınların elini güçlendiren İstanbul Sözleşmesi'nin onuncu yıldönümü. Kadınlar Sözleşme'den çıkılması kararını tanımıyor, mücadeleyi sürdürüyor.

Kadınlar buldukları her yerde yaşamı savunmak, yaşam alanlarını savunmak, sağlığı, doğayı savunmak için en önde ve ısrarlı bir şekilde varlıklarını sürdürüyor; tıpkı İkizdere'de kepçelerin, jandarmaların, patronların, iktidarın karşısında ağaçlarından, derelerinden vazgeçmeyen kadınlar gibi...

Hayatımızdan ve haklarımızdan vazgeçmeme mücadelemizin biriken öfkeyle birlikte değiştirici bir güce dönüşmesinin formülü açık. Yalnızca dertleri paylaşarak değil, aynı dertleri yaşayanlar olarak yan yana gelerek, birleşerek, örgütlenerek güçlenebiliriz.

Daha çok yan yana gelebildiğimiz, güçlendiğimiz bir ay diliyoruz...

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

İllüstrasyon: Canva
Kapak fotoğrafı: Canva

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli

Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Fatih Polat

Sorumlu Yazışmaları Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ
İstanbul Baskı: Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62
Adana Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA

Umutsuzluk salgınına karşı tek çare mücadele

Elif Ekin SALTIK

Bundan tam bir yıl önce pandemi ile yüz yüze kaldığımızda yaşadığımız ilk duygu salgından korunma ve hayatta kalma duygusu olmuştu. “Evde kal” çağrıları yapılırken çalışma ve yaşam koşullarının gün gün daha da ağırlaştığı, şiddetin, işsizliğin, ev işlerinin, bakım yükünün yani toplamda büyük bir eşitsizliğin kadınların yaşamını daha da kaosa çevirdiği kadınlık hallerini gördük. Kadınlar bir yandan evdeki şiddetten korunmaya çalışırken bir yandan var olanı kaybetmemek uğruna işyerindeki şiddete göz yummak zorunda bırakıldı, çocuklarından ayrı kaldı, daha çok çalıştı, daha çok tükendi.

Kimi çalışırken, kimi de açlık ücretine mahkûm edildi. Kısa çalışma ödeneği ya da ücretsiz izin uygulaması adı altında verilen nakit ücret desteğini yetirmek için çabalayan kadınlar, kimi zaman eve para getirmiyor diye evdekiler tarafından hor görüldü. Her türlü sosyal yardımı kovalayarak, başvurmadık kurum çalmadık kapı bırakmadılar. Tüm bunları yaparken kayıt dışı çalışabileceği işler aradı kadınlar. Pandemiyle mücadelede ekonomik paketlerin içinden patrona teşvik, işçiye yük çıktı. Kadınlar ise o paketlerden çıkan yükü en fazla göğüsleyenler olarak kaldı.

KADIN İŞSİZLİĞİ ARTARKEN...

Son bir yılda kadın işsizliği de artmaya devam etti. Her kriz anında olduğu gibi salgın krizi anında da ilk gözden çıkarılanlar kadınlar oldu. Hizmet sektöründe çalışan kadınların büyük çoğunluğu işsizlikle baş başa kaldı. AVM'ler, kuaförler, lokantalar, kafeler kapandı, esnaf kendini döndüremez hale geldi, ev işçisine virüs getirir korkusuyla “Artık gelme” denildi, ev eksenli çalışanlara iş çıkmaz oldu, özel eğitim kurumlarında, okullarda, dershanelerde çalışan eğitimciler, hizmetliler, kantinciler bir anda kendini işsiz buldu. Hamile işçiler uyduruk performans düşüklüğü bahaneleriyle işten çıkarıldı. Patronların işten atma yasaklarına karşı kullandığı bir silaha dönüşen Kod-29 ile 2020 yılında 34 bin kadın işsiz kaldı. Kadın işçiler için işsiz kalmak kaygısından daha büyük bir kaygı vardı ki o da Kod-29 ile damgalanmaktı.

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) her ay açıkladığı rakamlarda pandemi sürecinde adım adım kadın işsizliğinin arttığını ortaya koyarken, DİSK-AR'ın 8 Mart öncesi yayımladığı “Covid-19 Döneminde Kadın İşgücünün Durumu Raporu” da gösterdi ki salgının ka-

Fotoğraflar: Evrensel

dın işgücü üzerindeki tahribatı büyüktü. Her dört kadından sadece biri çalışır durumdayken, geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 37,7, pandemi etkisiyle iş kaybı ve geniş tanımlı kadın işsizliği ise yüzde 43'e yükseldi.

Kadın iş gücü 9 milyon 729 bine geriledi yani son bir yılda yüzde 8,2 azaldı. Kadınlar, pandemide işgücünden ve istihdamdan daha fazla çekildi. Covid-19 bakım emeğine (hasta bakımı, çocuk bakımı, yaşlı bakımı, ev hijyeni gibi) olan ihtiyacı artırdığı için kadınlar işgücünden ve istihdamdan çekilmeye zorlandı ve işgücü piyasasında toplumsal cinsiyet eşitsizliği arttı.

KOVİD'DEN ÖLMEDİYSEN AÇLIKTAN ÖL!

İktidar, göstermelik önlemlerle vaka ve ölüm sayılarının şu an karşı karşıya olduğumuz kötü tabloya ulaşmasına yol açtı. “Tam kapanma” adıyla 1 Mayıs'ta pandemi bahanesiyle alanlarda olmayı işçilere yasak etti, işçi emekçi ailelere bu süreçte de herhangi bir sosyal ve ekonomik destek sunmadan zengine “rahat et”, yoksula “çalış”, işsizi “açlıktan öl”, kadınlara “işsiz kal, çocuklara bak, şiddete ses çıkarma” dedi. İktidar bu hamlesiyle ortaya koydu ki mesele salgınla mücadele değil; “turizm aylarına” yatırım yapmak.

Salgından ölmeyen emekçiler açlıktan ölmeye mahkûm edilirken işsiz kalmamak için ölümü göze alarak çalışmaya devam eden işçiler de kaygı içinde bugün. Covid olmasına rağmen çalışmaya devam edenler, işini kaybetmemek için virüse yakalandığını gizleyenler var.

İşsiz sayısı 10 milyonu aşmış, işçi emekçilerin aldığı kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin, nakdi destek ücretleri işsizlik fonundan karşılanır, iktidar ise Merkez Bankasının 128 milyar dolarlık rezervlerinin nereye gittiğinin hesabını veremez durumda.

Tüm bu olanlar karşısında ise işçilerin öfkesi birikiyor. İstanbul'dan bir işçi kadının 128 milyar doların fabrikasında nasıl tartışıldığına dair anlattıkları önümüzdeki sıcak günlerin habercisi aslında: “Dün AK Parti diye kendini parlayanların bile artık AK Parti'nin adını anmak istemediklerini görüyorum... Kimse mutlu değil. Kaç gündür fabrikada kayıp paraların muhabbeti dönüyor. Eskiden olsa işçilerin arasında kavga çıkardı ama şimdi sadece eleştirenlerin sesini duyuyorum.”

BU YASALAR HEP FATMALARA İŞLEMESİN DİYE...

Bekleyiş kaygılı, görüntü böylesi umutsuzken kadın işçiler ise bu umutsuzluğu silmek istercesine haklarından vazgeçmeyeceklerini, onlara bir nefes alma alanı olarak sunulan evlerine dönmeyeceklerini de direnişleriyle gösterdi. Üretime devam eden, mesailerle 12 saat hatta daha fazlası çalıştırılan işçi kadınlar düzenin çarkları içinde ezilmeye, kölelik koşullarında, taciz, şiddet, baskı, aşağılama, mobbing kışkırtıcı altında çalışmaya zorlanır, açlıkla tehdit edilirken bunu kabul etmeyerek sendikalaştı. Kod-29 ile işten atıldı, direnişe geçti. Pandemi işçi emekçilerin örgütlü mücadelesinde her türlü engele gerekçe olurken, kadın işçiler daha iyi ücret ve insanca çalışma koşulları için, evlerde de işyerlerinde de değer görebilmek için direnişlerde en önde yer almaktan vazgeçmedi. Migros Depo işçileri hâlâ devam eden direnişleriyle bunun örneklerinde biri. Migros Depo direnişindeki işçi Fatma “Bu yasalar hep Fatmalara mı işliyor?” diye sorarken, onun bu sorusunu tekrar hatırlatmak, hatta daha yüksek sesle sormak, umutsuzluğun karşısında örgütlü mücadelenin yarattığı umut ve güç açısından çok daha hayati.

Bugün kadınlar bir yandan öldürmeyen ama sürdüren bu yaşam koşullarına karşı her türlü çareyi yaratıyor, olmayana da bölüşerek küçük bir dayanışmanın hissettirdiği çaresizlikten sıyrılma duygusunu birbirine yaşıyor. Ancak umutsuzluğu yıkıp, için için biriken öfkeyi açığa çıkarmak, payımıza düşenleri tersine çevirmek için örgütlü bir güçten, birlikte bir mücadeleden başka bir yol olmadığı da açık.

Öfkeye yakışan umutsuzluk değil

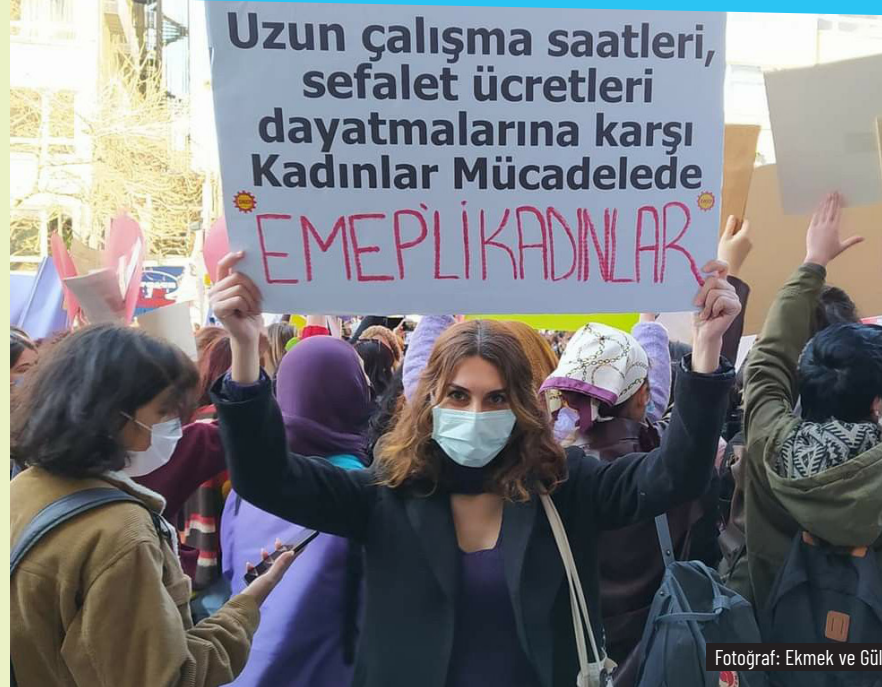
Örgütlü mücadele

Fulya ALIKOÇ
Tuzla - İstanbul

Çok değil, bundan 8 yıl önce bugün bir salgından korunmak için kullandığımız tıbbi maskelerin adı “gaz maskesi” idi. Hükümetin giderek dozunu artırdığı baskıya karşı 79 ilde sokağa çıkan 2 buçuk milyon insanın bu gidişata durdeme iradesini, umudu temsil ediyordu. Geçtiğimiz yıl, yine milyonlarca insanın hayatına belki de ilk kez giren “pandemi” sözcüğüyle birlikte maske denilen bu nesnenin de anlamı değişti. Kaderine terk edilmenin ve işsiz kalmamak için ölümü göze almanın sembolü haline geldi maske. Bu bez parçasının sınırladığı o dar alanda çigere çekilen umutsuzluk, dışarıya öfke olarak çıkar oldu. Ama durup bir düşünmeli, umutsuzluk ve öfke bir arada ne işe yarar? Öfke yakıp yıkabilir, evet ama ardında umutsuzluğun pusuda beklediği bir öfkeyle hayat yeniden kurulabilir mi? Ancak yaşadığı koşullara öfke duyan insan bu koşulları ortadan kaldıracaktır, doğrudur. Ama umutsuzluk, öfkenin ayak bağıdır, değiştirme gücünü sömürür.

2021'DE 19. YÜZYILI YAŞAMAK

Tıpkı pandemi döneminde kârına kâr katmak için işçileri ölümüne çalıştırıp işine yaramadığında Kod 29'la onları kullanıp atan bir patronun işçiyi sömürdüğü gibi. Sömürülen işçi hele bir de kadınsa. Çalıştığı zaman gördüğü mobbing, taciz, baskı bir omuzda. İşsiz kaldığında “Bir daha iş bulup ekmek kazanabilecek miyim?” kaygısı diğer omuzda. Tuzla'da 8 Mart'ı ve 1 Mayıs'ı doğuran koşulları konuştuğumuz tekstil ve metal işçisi kadınlar yorgunlukla anlatıyor bu yükü. Kendi yaşadıkları ile 19. yüzyılın çalışma koşulları arasındaki benzerlikle bir bir kıyıyor ortaya. Pandemi döneminde üretimin durdurulmasıyla tazminatsız kapının önüne konan tekstil işçisi orta yaş bir kadın ‘çalışmamı ölmek mi’ ikileminde kuruyor bu benzerliği: “Başvurduğum bir iş yerinden çağırdılar, gittim. Ücret fena değildi, çalışma saatleri de iyiydi. Haftasonu

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

tatilim de olacaktı. Ama 120 kişi maskesiz aynı yerde... Ben de hafta sonu dahil günde 10-12 saat çalışacağım yeni bir iş yerine asgari ücretle başlamayı tercih etmek zorunda kaldım. Benim yaşındaki kadınların fabrikada iş bulması zor çünkü.”

‘HAYATIMDA İŞÇİLİK LAFINI BU KADAR DUYMADIM’

25 yaşındaki Zeynep'e soruyorum, “Yıllar sonra pandemi dendiğinde aklına ilk ne gelecek?” İkiiletmeden “maske” diyor. 5 yaşında Ağrı'dan İstanbul'a geldiğinden beri çok zorluk yaşamış; yoksulluk, şiddet, abisinin erken kaybı. Ama maske ayrı bir bunaltmış onu. “Nefes almak kadar güzel bir şey yok. Nefes almak özgürlükmüş” diyor. Salgını ilk duyduğunda aklına 12 Eylül darbesi gelmiş, “Biz hep öyle duyduk, sokağa çıkma yasağı darbede olur” diyor. Yakın bir zamana kadar çalıştığı tekstil fabrikası sendikali, bu sayede kronik hastalığı olduğu için işten atılmadan evde atlatmış ilk birkaç ayı. Ama sonrasında aldığı aylık 1400 lira yetmeyince yeniden işe dönmek zorunda kalmış. “Gözlerimden kronik hastayım. Biri özelden diğer devletten iki ‘çalışamaz’ raporum var ama mecburdum” diye ifade ediyor bu zorunluluğu. Nasıl canı acıya acıya çalıştığını anlatıyor. İşten eve gelir gelmez saatlerce karanlıkta oturarak gözlerinin acısını dindirmeye

çalışmış. Şimdi evde 5 kişiler, kasım ayında beşi de kovid olmuş. Üstüne bir de işsiz kalmışlar. Maaile evde tütün sararak geçinmeye çalışıyorlar. Hal böyleyken hükümetin pandemi yönetimine kızgın, “Benim telefonuma her gün mesaj geldi, devlet bağış toplayacaktı. Benim cüzdanımda 5 lira yok. Diğer ülkeler vatandaşına yardım ederken bizimkiler IBAN yolladılar” diyor. Pandeminin bir işçi hastalığına dönüştüğü gerçeğini ortaokulda triko atölyesinde ortacı olarak çalışmaya başlayan Zeynep'in söylediklerinden bir kez daha anlıyoruz: “Ben kaç yıllık işçiyim. Hayatımda hiç bu kadar ‘işçilik’ lafı duymadım. Adeta bir işçi kıyımı oldu.”

EVLİLİK HAYALLERİ BORÇ KISKACINDA

Kendi geleceğine dair hayallerini de bugünkü koşulları belirliyor Zeynep'in. Evlenmeyi düşünmüyor. Başlıca iki sebebi var. “Yıllardır çalışıyorum, çeyiz namına bir iğnem bile yok. Çünkü evde sürekli borç var. Ayrıca bu yaşama kadar gördüklerim yüzünden erkeklerden çok soğudum. Erkekler için ‘Evlenince adam olur’ diyorlar. Ben kimseyi adam etmekle uğraşamam ki” diyor. Evlilik konusunda ekonomik çekinceleri olan bir tek o da değil. Enerji sektörüne üretim yapan bir metal fabrikasında çalışan 26 yaşındaki Lale'nin de önceliği anne babasıyla yaşadığı evin borçlarının bit-

mesi. “Önce ailem bir rahat etsin” diyen binlerce genç kadından biri. “Bazen bana diyorlar, BİM'e setler geliyor al kenara koy diye. Annem diyor, ‘Kızım bari bir neversim al’ ama ben bu kadar borcun içinde neversimi ne yapayım. Çeyiz namına bir neversimim bile yok.” Lale borçsuz bir yaşamın sürdürülemediğine inanıyor. Evlendiğinde de en azından eşya borcu olmasın, ev borcu öderiz, diye düşünüyor. Yani geleceğin dertlerini bugünden çekmeye başlamış.

‘BİZ AÇ KALMAMAK İÇİN ÖLÜMÜ SEÇTİK’

Türkiye’de ilk vakanın açıklanmasıyla Lale'nin aklına ilk düşen tiroit kanseri olan annesi. Kendi çalışma koşullarıyla annesinin kıyaslıyor. “Annem kozmetikte çalışıyor. Günde 10 saat. Sadece 45 dakika yemek molaları var, çay molası yok. Asgari ücrete çalışıyor. Dezenfektan üretiyorlar, biz de avunuyoruz belki virüs kapmaz diye. O da tazminatım yanmasın diye katlanıyor.” Pandemiyle geçen bu bir yılı boşuna yaşamış gibi hissediyor ve işçilerin ikilemini özetliyor: “Bir yıldır ölüm kalım savaşı veriyoruz. Açlık mı, ölüm mü? Biz aç kalmamak için ölümü seçtik.”

1 MAYIS'TA SAKLI BİR UMUT

Konuştığımız tüm işçi kadınların çalıştığı işyerlerinde sendikalar örgütlü. Ancak 1 Mayıs'a dair doğru düzgün bir etkinlik planı yoktu. Metal işkolundakiler “Sendika gelip görüntü alacakmış, sosyal medyada yayınlanacaktı” dediler. Pandemi deyince umutsuzlukla kapanan ağızlar, 1 Mayıs deyince umudun ve örgütlü mücadelenin hayalinin bile verdiği umutla açılıveriyordu. Lale, “Tamam salgın var ama yine de bir şeyler yapılabilirdi. Mesela tüm gün sürecek bir televizyon yayını yapılabilir. Her işyerinde bildiriler okunur, bunlar yayınlanır. Böylece 1 Mayıs, 1800'lü yıllardaki gibi anlamına uygun kutlanabilirdi.” “Sen sendika başkanı olsaydın ne yapardın?” diye soruyorum Zeynep'e. Birkaç dakika içinde kafasındaki plan hazır: “İlk önce sadece 1 Mayıs'a özel tüm yasakları kaldırtırdım. Her şehrin bir meydanı var değil mi? Korona düzenine göre tüm işçileri meydanlara toplardım. Gerekirse bunun için sokak sokak gezerdim.”

Açlığa, Yoksulluğa, Yoksunluğa

ÖFKEMİZ BİLENİRKEN...

Adile DOĞAN
Esenyalı Kadın Dayanışma
Derneği Başkanı

Dayanışmamızın her geçen gün daha da büyüdüğü derneğimizde, Covid-19 salgınıyla beraber bazı noktalar giderek öne çıkmaya başladı. Bazen hiç beklemediğimiz anlarda emekçiler, gösterdiğimiz dayanışmadan etkilendiğini söyleyerek derneğimizin kapısını çalıyor. Bu dayanışma eli, bazen şiddet mağduru bir kadına maddi destek sağlayarak ayağa kalkmasına yardımcı oluyor. Bazen de artan şiddetin, yoksulluğun karşısında “Sizlerle mücadele etmek istiyorum” şeklinde dile getiriliyor. Bu cümle kurtuluşun birlikte mücadele etmekten geçtiğini çok net ortaya koyuyor.

Ramazan ayı olmasının da etkisiyle bugünlerde birçok insan dayanışma göstermek için derneğe ulaşıyor. Biz bu dayanışmayı iki nedenle kabul ediyoruz. Birinci neden; salgını fırsata çeviren patronların ve hükümetin işçileri sefalet ücretine mahkûm etmiş olması, ikincisi de uğradığı şiddet yüzünden çocuklarıyla ortada kalan, yoksul, devlet mekanizmalarından doğru dürüst yardım alamayan kadınlar için. Aslında bugün birçok kadın, çalıştığı halde yaşadığı ekonomik sorunlar ve derinleşen yoksulluk yüzünden bu dayanışmaya ihtiyaç duyar hale geldi. Bir aylık mutfak masrafının çözülmesi kadınların birazcık nefes almasını sağlıyor.

Bizim yapmaya çalıştığımızı hükümetin emekçilerin duygularını istismar etmek için yaptığı patates soğan dağıtımlarıyla asla kıyaslamamak gerekiyor. Bir yanda bir koli erzak, bir çuval soğanın başında dokuz devlet görevlisi, parti temsilcisi ve bilmemne hayır derneği adıyla kurulmuş tarikat cemaat temsilcisinin gülerken poz verdiği fotoğraflar var, bir diğer yanda ise emekçilerin birbirleriyle dayanışması, elinde avucunda ne varsa ikiye bölüp paylaşması, “bugün ben ona desteğim, yarın o bana des-

tek...” diyerek zor günleri karşılaması... Sermaye ve onun temsilcileri bu yardımlardan zevk alır, bunu bir başarıymış gibi gösterirken, bizim ise öfkemiz biraz daha bileniyor. Bunlara karşı mücadelenin ne kadar önemli ve acil olduğunu bir kez daha görüyoruz.

‘TÜRKİYE BÜYÜYOR’MUŞ NE HİKMETSE!

Yıllarca, özellikle seçim dönemlerinde oy toplayabilmek ve emekçi kadınları yedeğine almak için çeşitli yardımların nasıl göze sokularak yapıldığına hep tanık olduk. Salgının başladığı ilk günden beri yaşamak için mücadele eden, ölümü göze alıp çalışan onca işçinin sorunlarını görmezden geldikleri gibi şimdi de kadınları tamamen kendi kaderine terk ettiler.

Fabrikada üretim devam ettiği halde 4 aydır ücretsiz izinde olan Selma’yı, elindeki pazar arabasıyla 40 dakika yol yürüyüp “Bana erzak var mı?” diye soran Fadime’nin gözündeki çaresizliği, Aslı’nın “Ben 13 aydır işsizim, intiharı bile düşündüm” cümlesini duymuyorlar. “Bir erzak kolisine ihtiyaç duyacağımı hayatta tahmin etmezdim” diyen onlarca kadını görmüyorlar. İki gün içinde 150 kadın derneğe “Artık yaşayamıyoruz” diye yardım talebiyle başvuruyor. Hadi “150 kadının kaderi böyleymiş” diye açıkladınız, peki bir haftada “Kadın derneği kadınlarla dayanışma gösteriyor” diye kapımızı çalan iki yüz kadını nasıl açıklayacaksınız? Salgın-

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

da yakınlarını, işini kaybetmiş, şiddet görmüş, belediyeye, kaymakamlığa ve daha gidebileceği her yere başvuruda bulunmuş kadın işçiler emekçiler bunlar. Yani bizim haberimiz olduğu kadar yerel mekanizmaların hepsinin de kadınların yaşadığı sorunlardan haberi var. Bu kadınların derdi sadece bir erzak kolisiyle çözülmüyor mu? Tüm bunlar orta yerde dururken “Türkiye büyüyor” ne hikmetse!

Dağıtılan patates soğanın her tanesinde halkın alın teri, emeği ve hakkı var. Ama birileri bunu halkı kandırma aracı haline getirmiş durumda. Diğer bir şey ise artık yoksulluğun üzerini örtmedikleri.

Geçen yıl dernekte erzak kolisi dağıttığımızda o koliyi mahallenin orta yerinde taşımak istemeyen, mahcup hisseden kadınlar, bu yıl çocuğunun açlık sorununu çözmek için her çareye başvurduğu için artık gururdan vazgeçmek zorunda olmanın çaresizliğini yaşıyor. Bizim ise bunları yaşatan sisteme sadece ah etmemiz yetmez, yapacak bir şey var ki o da birleşmek ve mücadele etmek...

Görsel: Freepik

1900'LÜ YILLARDAN FARKI YOK BUGÜNKÜ SÖMÜRÜNÜN

Nergis MITİL
Esenyalı-İstanbul

BİZLER Esenyalı'da oturan, haklarımızın neler olduğunu öğrenmeye çalışan bir grup "ev kadınıyız". Ev kadını tırnak içinde söylüyorum çünkü ev kadını olmamız evi sevdiğimizden değil iş bulamamamızdır. Bizler bu işsiz zamanlarımızı Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğindeki etkinliklere, sohbetlere katılarak, düşüncelerimizi paylaşarak dayanışma içinde geçiriyoruz. Yine böyle bir günde bilmediğimizi öğrenmek, bildiklerimizi hatırlamak adına grup halinde kitap okuma günleri yapmaya karar verdik. İlk kitabımızın adı 'Adresim Ayakkabılarım'dı. Kitapta Jones Ana'nın 1900'lü yıllarda örgütlü bir yaşamın içinde yaşadıklarını anlatıyordu.

O yıllarda Jones Ana iki çocuğunu ve kocasını kaybetmiş ve kendini işçi mücadelesine adanmış. Dünyanın dört bir yanındaki maden işçileriyle bir araya gelmiş, onların sorunlarını dinlemiş ve onların haklı mücadelelerine omuz vermiş. Birçok örgütlü direnişe katılarak işçilerin haklarına kavuşmalarını sağlamış, birçok yerde de kimi işbirlikçiler yüzünden mücadeleleri kazanımla sonuçlanmamış.

O zamanki işçilerin o direnişleri sayesinde örneğin 14 saat çalışma süresi

şimdi 8 saatte düşmüş. Fakat şimdi 8 saat çalışan işçiler de bu parayla yaşayamadığı için mesai talebinde bulunuyorlar. Niçin? Çünkü aldıkları para mesailerle bile insanca yaşamaya yetmiyor.

Tabii ki yıllarca direnen o işçilere, çocuk işçilere çok şeyler borçluyuz. Ama günümüz şartlarında da aslında fark eden bir şey yok. Şu anda da yasalar koruyor gibi olmasına rağmen kayıt altına alınmayan çocuk işçiler, aynı işi yaptığı halde aynı ücreti almayan kadınlar, Kod 29'la haksız biçimde işten atılan işçiler var. Yani o zamanki vahşi çalışma koşulları aynen devam ediyor.

İnsanlar gece gündüz, yaşlı genç kim var kim yok çalışıp ellerine geçen parayla ay sonuna kadar idare edemiyor. Hatta maaşları daha ellerine değmeden borçlara uçup gidiyor.

Neredeyse 365 gün çalışıp bir hafta tatil yapamadan, hastalansak yeterli sağlık hizmeti alamadan, çocuklarımızı istedikleri gibi okutamadan, gezdiren yedirmeden ölüp gidiyoruz. Yani biz işçiler ve işçi aileleri aynı 1900'lü yıllar gibi emeğimizin karşılığını alamadan sömürülüyor ve eziliyor.

Buna dur demenin ise tek bir yolu var. Bir araya gelmeli ve sesimizi birbirimizin sesine katarak daha gür haykırmalıyız. Beraber güçlenmeliyiz!

Çaresizliğin içinde bir çare arayışı

Neslihan KARYEMEZ
İkitelli - İstanbul

Küçükçekmece'de yan yana geldiğimiz kadınların neredeyse hepsi şiddetin farklı biçimleri ile yüz yüze kalmakta. Bu yazıda, bir şiddet türü olarak algılanmayan ekonomik şiddetin İkitelli'deki kadınlar üzerindeki yansımalarını paylaşmak istiyoruz.

Kadınların kimi fabrikada kimi atölyede kimi evde parça başı çalışmanın yanı sıra; çoluk çocuğu bir sonraki güne hazırlamak için evin yemeğinden temizliğine, çamaşırından çocukların bakımına kadar sırtına yüklenen sorumlulukları yerine getirirken şiddetin binbir çeşidini yaşıyor. Kadınlar bunlara "alışmış", hatta bunları bedenlerinin bir parçası olarak görüyor. Ama

ah o evin geçimi var ya, evin geçimini sağlayabilmek için her gün yeni yollar bulmaya çalışması... Buna bir türlü alışmıyor. Her geçen gün küçülen ev ekonomisinde yeni yeni çözümler bulmaya çabalarken maruz kaldığı ekonomik şiddet onu daha da derinden etkiliyor.

AÇIK BİR TÜRLÜ KAPANMIYOR...

Market market dolaşsa da, çocuklarına akraba, konu komşu çocuklarının eskilerini giydirirse de, sebzenin meyvenin en ucuzunu almak için pazarın son saatlerini beklese de, hatta marketin pazarın kapanışında çöpe atılacaklar içerisinde sağlam bir şeyler bulmak umuduyla uğraşsa da bir türlü açık kapanmıyor. Hiçbir şey geçim derdine kafa patlatmak kadar zor değil. Çünkü o kadar sıkıştırıyor ki geçim derdi kadınları, ne memleketin başkaca sorunlarını ne de hayalindeki güzel hayatı düşünecek vakti de umudu da kalmıyor.

EVE EKMEK GİRMEZ KORKUSU YÜZÜNDEN KOVİD TESTİ OLMUYORLAR

Bütün bunlara pandeminin zorlukları da eklenince çıkış yolu bulmak çok daha zor hale geliyor kadınların hayatında.

Mesela bir kadın işçi işten atılma korkusu nedeniyle, Kovid olan akrabasıyla temas ettiği, kendinde de Kovid belirtileri olduğu halde test yaptırmaya gitmediğini anlatıyor. Yine bir atölyede günlük yevmiyeli işte çalışan bir kadın, iş arkadaşı karantinada olmasına rağmen, geçemediği için Kovid olduğunu saklamadığından, bütün bir atölyenin Kovid'e yakalandığını dile getiriyor. Aynı evi paylaşan iki ailenin yaşadığı başka bir gerçekte ise evdeki kadınlardan birinin "Ben kendimi iyi hissetmiyorum. Test yaptırmaya gideceğim" demesi üzerinde evde halihazırda çalışıyor olan 4 kişi "Sonucun pozitif çıkarsa hepimiz mahvoluruz. Hepimizin borçları var. On gün çalışmazsak ay sonunu nasıl getiririz" sözlerinin altında yatan geçim kaygısına, bu kaygının yarattığı baskıya ve kadının test yaptırmaya gitmeyeşine şahit oluyoruz. Ve buna benzer onlarca yaşanmışlıktan bahsedebiliriz. Bütün bunların yaşanmasındaki neden her geçen gün azalan gelir ve her geçen gün artan giderler.

Görseller: Freepik

BİRBİRİMİZİN ÇARESİ YİNE BİZİZ

GÜN geçtikçe artan işsizlik, artan hayat pahalılığı kadınların korkulu rüyası olurken, kadınların yan yana gelmekten ve dayanışmaktan başka bir yolu yok. Bunun en iyi örneğini savaştan kaçıp Türkiye'ye sığınmış, çoğu zaman ayrımcılığa maruz kalmış, kendi içinde dayanışan göçmen kadınlar bize gösteriyor. Yine mahallede yan yana geldiğimiz göçmen kadınlar pandemi döneminde geçim derdi ile en çok uğraşanlar arasındaydı. Çoğu zaman en temel ihtiyaçlarından bile mahrum kalmalarına rağmen kendi aralarındaki dayanışma ile ayakta kalmaya çalıştılar bu dönemde. Ellerindeki ekmeği kendi gibi göçmen komşusu ile bölüşerek yediler. Başka çareleri yoktu çünkü. Bizim de tek çaremiz göçmen, mülteci, öteki demeden birbirimize omuz vermek, birbirimizden güç almak, ancak yalnızca ekmeğimizi değil; umudumuzu, mücadelemizi, değişirme gücümüzü de bu dayanışma ile birleştirmek, paylaşmak...

İŞ YOK, PARA YOK, BESLENME YOK, BORÇ GIRTAKTA Ev işçisi Fidan: Kaybedecek bir şeyim yok!

Yasemin ÖZTÜRK
Eren AKTAŞ
Sincan-Ankara

Fidan ev işçisi genç bir kadın. İlk eşinden dört, ikinci eşinden bir çocuğu var. İlk eşinden şiddet nedeniyle ayrılan Fidan, ikici eşinden de yeni ayrılmış. Fidan, "Hep çalıştım. İlk eşimden olan çocuklarım büyüdü, onlar hayatını kurtardı. 7 yaşındaki oğlum için yaşıyorum. 11 çocuklu bir ailede büyüdüm. 12 yaşında evlendirildim. Çocuk gelinlerdenim" diyerek başlıyor hikayesini anlatmaya.

İŞ YOK, BULABİLDİĞİMİZ GÜNLÜK 20-30 LİRALIK İŞLER

Fidan, günlük işlerde güvencesiz çalıştığını, pandeminin hızlı ilerleyişi nedeniyle de her geçen gün iş bulmakta zorlandığını anlatıyor: "Eskiden bütün günlerim doluydu, son birkaç haftadır iş yok. İşe dolmuşla, otobüsle gidip geldiğim için bazıları pandemi korkusuyla eve temizlikçi almıyor, çocukları çocukları var. İşe gittiğim kadınların kimi maaşını alamamış, kimi de işsiz kaldı, beni nasıl temizliğe çağırırsın? Hiçbir şey yapamıyorum, çaresiz bırakıldım."

Geçmişte yaşlı bakımı yaptığını, lokantalarda bulaşık yıkadığını söyleyen Fidan, "Lokantalar çalışanlarını yarıya düşürdü, iş yok. GİMAT'ta paketlenme işi var, günlük 20 lira, 30 lira veriyorlar. Tüm kapılar kapandı" diyor.

'BİR GÜN İŞ BULURSAK BİR HAFTA İŞSİZİZ'

İşçi ağırlıklı bir mahallede yaşadığını vurgulayan Fidan, "Komşularımın çoğu, fabrikada olsun kamuda olsun pandemide çalışıyor. İşten çıkarılanlar da var. Asgari ücretle çalışanlara izin verdiler, 1500 lira veriyorlar. Bu parayla doğal gazı mı, faturalara mı, kiraya mı, yeme içmeye mi yetişsinler. Ev işlerinde, günlük işlerde çalışanların çoğu benim gibi, bir gün iş bulursak bir hafta işsiziz" diyerek işsizliğin artışına dikkat çekiyor.

'VERGİLER KALDIRILSIN'

İşsizliğin yanı sıra hayat pahalılığından da yakınıyor Fidan: "Pazara, markete artık gidemiyorum. Pandemi de et, balık, sebze, meyve yiğin diyorlar, alay eder gibi. Yağ olmuş 70 lira, yumurta 24 lira, çilek 10 lira, muz 17 lira. Birini

alsak diğerini alamıyorduk. Şimdi o da yok artık. Yedi yaşında okula giden oğlum var. Çocuğa kahvaltılık bile alamadım. Resim defteri istedi hocası, onu da alamadım. Çocukların hepsine tablet vereceğiz dediler, okul açılmadan önce tablete yazıldık, hâlâ bir tableti veremediler."

Fidan'ın Kaymakamlık yardımı için başvuruda bulunmuş. Mahalle muhtarlarının tespitiyle bazı ailelere yiyecek yardımı yapıldığını belirten Fidan devam ediyor: "300 liralık yiyecek yardımı yapıyorlar. Kart verdiler. 'Çok şubemiz var, en ucuz bizim' diye reklam yapan, kendilerinden olan bir marketten alışveriş yapabiliyoruz. O malum market şimdi fiyatları iki katına çıkardı. Yani yardım kartından da yollarını buluyorlar."

Ödemesi gereken borçları olduğunu da dile getiren Fidan, işçi emekçilerden alınan onca vergiye de tepkili: "Kredi borcum var. Krediyi de ödeyemiyorum. Hiçbir güvencem yok. Sigorta yok, sendika yok. Günlük yaşıyorum. Her şeyden vergi alıyorlar. Elektrikten, sudan, yediğimizden, içtiğimizden. Bu vergileri kaldırsınlar. Vergiyi ödüyoruz, ama karşılığında hiçbir şekilde bize geri dönüşü yok."

'BU KOŞULLARDA ŞİDDET DE ARTAR HIRSIZLIK DA'

YAŞADIĞI sorunların çözümünün ne olduğunu sorduğumuzda ise Fidan bir an düşünüyor: "Devlet 'eve kapanın' diyorsa, insanlarına destek olacak. Çocuk sayısına göre destek olacak. Bize, üç çocuk doğurun diyorlar ya. Yabancı ülkelerde devlet pandemiden dolayı halkına destek veriyor. Tek başıma çok zorlanıyorum. Erkek, kadın işsiz kalınca eve eklemek girmiyor. Ne olacak? Evde geçimsizlik başlıyor, psikolojik bunalıma giriyorlar. Şiddetin gerçek nedeni bu, ekonomik durum. Bu koşullarda kadın cinayeti de artar, şiddet de artar, hırsızlık da gasp da artar. Çocuklarımızın geleceğini bitirdiler, pandemiyi bahane ettiler. Bu koşullarda çocuğumu nasıl okutacağım? Bize diyorlar ki 'Sen fakirsin, işsizsin, senin çocuğun da işsiz, fakir olacak, en iyi ihtimalle bir fabrikada işçi olacak.' Umutlarımızı karanlık içinde bıraktılar. İnsanlar haklarını aramalı. Haklarımızı arasak dayak yiyoruz, gözaltına alınıyoruz, olmadı cezaevine atıyorlar. İktidardan beklentim yok, kaybedecek bir şeyim yok. Biz birbirimize sarılacağız, bir araya geleceğiz. Kaderimizi kendimiz belirleyeceğiz."

73 yaşındayım, hâlâ çalışıyorum...

Merhaba sevgili Ekmek ve Gül okurları,
Ben Emine, 73 yaşındayım.
14 yaşında gelin oldum 15'imde ilk çocuğumu kucağıma aldım. Şimdi 4 çocuğum var. Eşim üzerime kuma getirdi, sonra ben daha küçük yaşta askere gitti. O gidince bir süre kayınvalidemle yaşamak zorunda kaldım.

Daha sonra ailemin yanına gittim ancak ailem bizi kabul etmedi. Çocuklarıma çok eziyet ettiler. Eşim askerden dönünce yurtdışına gitti, ama gittiği gibi beni aldatmış ve bir çocuğu olmuş. Bize para da göndermiyordu. Döndüğünde her gün şiddete uğradım ve hiçbir

şey almadan ayrılıp İzmir'e geldim.

Hayatın içinde geçim sıkıntısıyla ve türlü sorunlarla boğuldum, ama hayat bir şekilde devam ediyordu.

Hiç okuma yazmam yoktu. Temizlik işlerine giderek çocuklarıma büyüttüm. Şu an bile çocuklarıma ben bakıyorum.

Bu ekonomik kriz hayatımızdan hiç gitmedi ama hayata bir şekilde tutundum. Hâlâ çalışıyorum, merdiven temizliğine gidiyorum. Bir yandan da yaşlılık maaşımı geçiniyorum. 73 yaşında kimseye yük olmadan hayatla mücadele etmeye devam ediyorum.

Çiğli'den bir kadın
İZMİR

İşten fırsat olursa sınava... Her fırsatta iş kovalamaya...

E.AVA

İAÜ Kadın Araştırmaları Kulübü

Acısı ve öfkesi bol olan bir sene geçirdik. Uğradığımız haksızlıklar, yaşadığımız olumsuz olaylar ve gün geçtikçe biriktirdiğimiz öfke yan yana durmamızı daha önemli kıldı.

İstanbul Aydın Üniversitesi Kadın Araştırmaları Kulübü olarak 1 Mayıs'a giderken yaptığımız etkinliklerde cinsiyet eşitsizliğinin kökenini farklı yönleriyle tartışma şansımız oldu. Beraber izlediğimiz filmde tartışma oturumlarına kadar pek çok etkinlikle hayatlarımızı daha yakından merccek altına alma şansımız oldu.

Baskının farklı yönlerini her daim konuştuğumuz bir süreci yaşıyoruz ancak bu sefer, gelecek kaygısı ve daha iyi yaşam koşulları için mücadele etmek sohbetlerimizin ana konusu olmuştu.

'ARTIK YETER DEDİĞİMİZ GÜNLER NE ZAMAN GELECEK?'

İrem, iletişim fakültesi öğrencisi bir arkadaşımız. Anlattıkları hayatlarımızın aynası gibiydi. "Küçük bir ilden okumak için İstanbul'a tek başıma geldim. Okul ve masraflar beni çalışmaya mecbur kıldı. Et ürünleri satan büyük bir mağazada çalışıyorum. Haftanın 6 günü sabahtan akşama uzun saatler işte oluyorum. Derslerime yetişmek benim için lüks, çünkü derse yetişmek diye bir şey kalmıyor bu hayat koşulları içinde. Hayatın zorlukları buraya gelme amacını bile baltalıyor. Pandemi olmasaydı nasıl olacaktı? Nasıl okula gidip çalışacaktım? Biz gençlerin okulla bağının en zayıf olduğu dönemdeyiz hem hayat koşullarından dolayı hem eğitimin niteliğinden dolayı. Ramazan ayı boyunca izinsiz çalışmaya mecburum. Uzun iş saatleri sınavlarıma denk gelse de arada sadece sınava girip geleceğim deyip tekrar o kasanın başına dönüyorum. Aldığım para elime gelmeden bitmiş oluyor. Kira, fatura, okul taksidi, yeme içme derken bitiyor. Bu parayla insanlar nasıl aile geçindiriyor diye hep soruyorum kendime, benim en temel ihtiyaçlarıma yetmiyor. Yorgunluk içinde akşam geç saatlerde eve dönüyorum, tüm bu zor koşullar yetmezmiş gibi dönerken ya başıma bir şey gelirse

diye her gün stresle eve atıyorum kendimi. Artık yeter dediğimiz günler ne zaman gelecek bilmiyorum ama bizler bir şey yapmazsak böyle olmaya devam edecek."

'EN UFAK BİR NORMALLEŞMEDE İŞ BULMAYA ÇALIŞIYORUM'

İrem hem okuyup hem de çalışan arkadaşlarımızdan biri. Pandemiyle birlikte birçok arkadaşımız okumak için zor koşullarda virüs, hastalık demeden izin belgeleriyle çalışmaya mecbur kaldı. Kendi memleketine ve ailenin yarattığı baskı ortamına dönmek için uğraş verdi arkadaşlarımız. Ailesiyle aynı ilde olan birçok arkadaşımız ise hayatın gitgide zorlu bir hal almasıyla farklı

yerlerde çalışmaya başladı. Bazı arkadaşlarımız yaş sınırından dolayı evde kalmaları gerektiği halde işlerinden aldıkları belgelerle çalışmaya devam etmek zorunda kalmışlardı. Bazılarının da anne babası bu süreçte işten çıkarıldığı için zor zamanlar geçiriyorlardı.

Derya'nın anlattıkları ise yaşadıklarımızın bir diğer yönüydü:

"Zor koşul deyince ne kadar zor? Babam ücretsiz izinde ve annem el işçiliği yapıyor yani bildiğiniz boncuk işleme falan. Bir de ekleyin 3 kardeş. 'Bu aile nasıl geçinecek?' sorusuna mantıklı cevap veren çıkar mı sizce! Aile içi şiddeti de tetikleyen en önemli noktalardan biri bu zaten. Kira para yok, evde ders için doğru düzgün ekipman yok, stres çok... Tüm bu baskılar psikolojik olarak da herkeste öfke birikimine neden oluyor.

En ufak bir normalleşmede iş bulmaya çalışıyordum. Kafeler açılınca iş var, kapanınca yine iş yok. İşsizlik o kadar arttı ki herhangi bir hak arayışında patron, nasılsa işsiz ordusu kapıda bekliyor diye seni işten kovabilir. Uğradığımız sözlü ve bazen fiziksel tacizlere susmak zorunda kalıyoruz çünkü ailemiz elimize bakıyor. Sonra sustuğumuz için kendimizden nefret etmeye başlıyoruz. Yani zor koşullar dediğimiz ne, eminim daha kötü durumda olan çok."

Arkadaşlarımızın anlattıklarının ortak noktaları o kadar çok ki. Bu 1 Mayıs'ta pandemiye dolayı alanlarda olmadık belki ama taleplerimizi daha gür bir sesle dile getireceğimiz günler bizi bekliyor.

Görseller: Freepik

Regl ürünleri temel bir ihtiyaçtır, ücretsiz olsun!

Ece ALAN
Avcılar-İstanbul

SOSYAL medyada da çok kez görmüşsünüzdür bu isyan başlığını: Ped fiyatları!

Şu an 15-20 liradan aşağı iyi bir ped alamıyoruz. Biz evde üç kadın her ay düzenli bir şekilde regl oluyoruz ve bu her ay bizim için ekstra bir masraf demek. Her insanın bunu karşılayacak durumu olmayabiliyor, en az iki kişinin regl olduğu evlerde ihtiyaçlara ayrılan bütçeyi etkileyecek düzeyde olabiliyor bu masraf. Sırf uygun fiyatlı diye kullanacağımız kalitesiz pedlerde de günlük yaşantımızı olumsuz etkileyecek birçok sorunla karşılaşabiliyoruz. Yara oluşması, kaşıntı, akıntı problemleri, alerji vs. gibi. İlerleyen zamanlarda kalitesiz ped kullanmaktan ötürü daha kötü sağlık sıkıntıları yaşamamak adına iyi, güvenilir, hijyenik, bilindik ve kaliteli bulduğumuz markalardan alıyoruz. Ama artık fiyatlarından ötürü bazıları için ne yazık ki bu bile lüks olabiliyor. Bu bir lüks olamaz. Ped kadınlar için temel bir ihtiyaçtır.

16'lı fiyatı 25 lira olan bir x markası ped aldığımızda içindeki bir tanesini ortalama 1 buçuk, 2 lira gibi bir fiyattan satın alıyoruz. Şöyle bir durum da dikkatimi çekiyor: Fiyatlar artarken paketlerin adet sayısı azalıyor, paketleri çanta boy diye küçültülerek zamlı satıyorlar. Çoğu ülkede fiyatları daha ulaşılabilir düzeyde; İskoçya'da, İngiltere'de ilk ve orta okullarda, Amerika'nın bazı eyaletlerindeki okullarda da ücretsiz bulunuyor. Bizim ülkemizde her geçen gün fiyatlar daha çok artıyor. Ayrıca pedlerden yüzde 18 vergi alınıyor.

Regl olduğum günlerde annemle aramda şöyle konuşmalar geçiyor:

- Bak bunun fiyatı daha uygun bundan alayım sana.
- Hayır anne, kullanamıyorum onu tahriş ediyor, x markasını al.
- Ama o da buna göre pahalı...

Ya da

-Bak bu indirimdeydi bugün 3 tane aldım. (Ama evde kimse regl değil!)

Diğer birçok ihtiyacımızla ilgili de aynı sorunları yaşıyoruz. En temel ihtiyaçlarımızı böyle uçuk fiyatlara almak istemiyoruz. Regl ürünleri her kadının rahatlıkla ulaşabileceği fiyata indirgenmeli veya ücretsiz olmalı; AVM tuvaletlerinde, okullarda vb. alanlarda da ücretsiz temin edilebilmelidir. Biz kadınların da temel taleplerinden biri budur.

Sonunda biri CV'mi gördü!

Güneş GÜRSOY
Sultangazi-İstanbul

Sosyal medyada LinkedIn uygulamasında kullanıcı verilerinin çalınması üzerine gördük "Sonunda biri CV'mi gördü" yorumunu. İlk okuduğumuzda tebessüm etsek de bu, hayatımızın büyük bir gerçekliği aslında.

Derginin çıkacağı ay 25 yaşına gireceğim. Bir buçuk yıllık mezun gıda mühendisiyim. Henüz iş bulamadım. Bu süreçte pandeminin de etkisi var tabii, ancak içinde bulunduğumuz düzenin de bunu katbekat etkilediğini biliyoruz. Buraya sonra değinerek önce bu sürecin nasıl geçtiğini biraz anlatmak, içimi dökmek isterim. En başta çok anlamıyorsunuz açıkçası. "Biraz kafamı dinlemiş oldum" diye düşünüyorsunuz. Sonra başlıyor günlerin haftaları, haftaların ayları kovaladığı başvurulardan geri dönüş haberlerini beklemek. Tam da burada başta bahsettiğim LinkedIn gibi bir uygulamada ve web sitelerde bolca vakit ge-

çirmeye de başlıyorsunuz. Son dönemlerde gelinen "Başarırsın, CV'ye bunları da ekle, şu özellikleri yaz/geliştir" gibi bireysel politikalar sağ olsun bu uygulamalarda da işliyor. En güzel ve ciddi fotoğrafını koyarak başlıyorsun örneğin. Sonra bildirimleri aç ki ilanlardan haberdar ol, başvur, CV'n görüntülenmiş mi hemen haberdar ol. Başta bu yüzden gülümsedik çünkü hızlı bir işleyiş var, ancak özgeçmişin ancak bilgilerin çalınca görüntülendi diye mutlu olduğun da bir gerçek.

PARASIZ SOSYALLEŞME, VARLIĞINI HİSSETTİRME

Peki, hayat nasıl geçiyor? Bir kere telefonunla bu uygulamalara ve iş arama sitelerine bakarken tabiri caizse boş takılmadığını anlatarak, tıpkı TÜİK gibi aileni de ne yapsan da iş bulamadığına ikna ederek geçiriyorsun günlerini. Çeşitli taktikler geliştirerek günlük 20 lirayla gündelik hayatını yaşamaya çalışıyorsun. Pandemi çok yardımcı oluyor çünkü sosyalleşemiyorsun. Bir yer açık olsa da her şey çok pahalı olduğu için

yanında termos taşıyıp, arkadaşlarıyla daha da yakınlaşarak açık alanları keşfediyor, değerlendiriyorsun. Tabii bu da şehir dışında okuduysan eve döndüğünde sosyal bir çevren varsa ya da oluşturmaya fırsat bulabiliyorsun mümkün. Evden çıkmak için bahaneler listesi oluşturmak ve öğrenciliğin bitmeden akbilini iyi değerlendirmek tavsiye edilir. Sonra o da bir "challenge" oluyor. "20 liran var, iki basımlık nereye gidebilirsin, ne yapabilirsin?" gibi soruları iyi planlaman gerekiyor. Alın size CV'ye eklenecek gelişkin özellikler ve "Matematik ne işimize yarıyor ya" sorusunun yanıtı. Onun dışında uyku saatleriniz göze batmaya başlayacak, hazır olun. Ev küçükse ve sabah erkenden ışık açıldıysa ve bu sizin gözünüze gözünüze giriyorsa söyleyemezsiniz çünkü bir işe yaramıyorsunuzdur, bir işiniz bile yoktur. Herkes uyandıysa uyanmak zorundasınızdır, kaçta yatıp kalktığının önemi yok. Hele bir genç kadınsanız ev işlerine ilk sizin destek olmanız gerekiyor. Üzerinizde baskı çok yoksa bile içten içe bu düşünce de gayet yeterli olacaktır. Ne güzel dışarı çıkıyorsunuzdur ya da ilanlara bire bir bakmak için dolaşıyorsunuzdur ama sokağa çıkma yasağı 19.00'a alınmıştır ve koşa koşa işlerinizi tamamlamadan eve dönmeye çalışabilirsiniz bu süreçte. Bu gelişkin özelliklere ek olarak, yeni tarifler, pratik bilgiler öğrenebilirsiniz. Mesela ışık erken kapanmak zorundaysa telefon ışığı ile pratik kitap okuma taktikleri, ışık açık ama gürültü çoksa kulaklık ile de yakın bir dostluk sizi bekliyor; ya izlediğiniz şeyi duymak ve etrafı rahatsız etmemek için ya da okuduğunuza odaklanabilmek için. Alın size aynı anda iki iş yapabilme, yaptığı işe iyi odaklanma özelliği. Yaz CV'ye :)

BAŞKA BİR SEÇENEK MÜMKÜN PEKİ NASIL?

Dedik ya işsizlik, gelecek kaygısı hepimizin hayatında. Evet bunlar sadece bizden kaynaklı şeyler değil, o sebeple bunları anlamaya çalışmak, çözüm nedir sorusu sizi bu hayata bağlayan şeylerden olabilir, buna açık olmak da şiddetle tavsiye edilir. Yoksa bir gecede haklarımızı ve hayatlarımızı koruyan sözleşmelerin feshi haberi ile işte, sokakta, evdeki şiddetin, tacizin, baskının karşısında ne yapacağımızı bilemeyiz. Peki, nasıl bilebiliriz, bize "Başka bir şey mümkün" sözünü ne söyler? Bu soruları sorarak ve soranları bularak çözüm nedir ile başlanabilir. Çünkü bizler bunu yapmadıkça, dediğimiz gibi zor kazandığımız ve kazandığımız halde mücadele ile elimizde tuttuğumuz haklarımız elimizden alınmak istenir. Cezaların yazıldığı, yasakların işlediği, evde kalamayanlar bizlerken; borçları silinen şirketlere, patronlara, lebalep kongre yapanlara, demokratik haklarımızı elimizden alanlara karşı bir araya geleceğiz, dayanışmayı büyüteceğiz, örgütlü mücadelede yana olacağız ki "böyle gitmez"i, başka seçeneği ve mümkünliğini konuşabilelim. Bir şarkıda da geçtiği üzere şunu sorarak başlayalım mesela. Kafeste düşünmek yeter mi?

BİZ ÇOKUZ!

Merhaba, Sizler beni Nergis olarak tanıdınız. İki üniversite mezunu olan ama kızını okula bile yazdıramayan Nergis olarak... Ben şimdi, dayanışmanın gücü ile güvenceli bir işi olan, kızının eğitimi için yine dayanışma ile burs bulan, çalışıp hem kendine hem kızına yeni bir hayat kurmak için heyecanlanan Nergis'im. Bu benim için çok büyük bir değişim. Bu değişime olanak verdikleri için Sevda Karaca'ya, Evrensel Gazetesine, röportajın yayımlanmasının ardından dayanışma için seferber olan herkese tek tek teşekkür ederim.

Çok yorgundum. Uzun süre işsiz kalıp kızımın karnısını doyurmak ve kimseye muhtaç olmadan yaşayabilmek için o işten bu işe koşmaktan yorgundum. Çok zor koşullar altında çalışıp karşılığında 30 lira, 40 lira para kazanmak beni bedenen de ruhen de çok yormuştu. Kendimi değersiz hissediyordum. Biliyorum ki bu duyguyu yalnızca ben yaşamıyorum. Gittiğim günübürlük işlerde, benimle aynı zorluklara göğüs geren onlarca, yüzlerce kadın var. Hepsinin başka başka derdi var. Onlar da anlatsa, benim hikayemden çok daha zor, çok daha yorucu bir hayatları olduğu ortaya çıkar. Açıkçası -bunu size samimiyetle söyleyeceğim- birazcık da utaniyorum; benim şimdi bir işim var, bu sanki adaletsizlikmiş gibi geliyor. Sonra düşünüyorum; içinde yaşadığımız bu sistem galiba hep bizim utanma duygumuzu tetikliyor. Evine bir ekmek fazla giren, işi birazcık daha iyi olan, ücreti bir miktar daha yüksek olanı, olmayan karşısında utanca sürüklüyor. Kimsenin eve bir ekmek aldığı için, insan gibi çalışıp akşam eve gidebildiği için, ücreti kirasını ödemeye yettiği için utanmayacağı bir hayat hayal ediyorum.

Bu hayalin gerçek olabileceğine beni çok

inandıran bir 1 hafta yaşadım. Evrensel Gazetesi'nden Sevda Karaca facebookta üye olduğum ve her iş ilanına düşünmeden atladığım iş arama grubundan bana ulaşıp yaşadıklarımı anlatmamı istediğinde "Ne ge-

rek var" diye düşünmüştüm ilk. Kabul etmemiştim. Ne gerek var... Anlatsam ne olur, anlatmasam ne olur, ne değişir ki... Bir nevi kayıtsızlık. Kendi hayatına yabancılaşma idi bu belki de. Ya da içten içe kendi hayatının büyük resim içinde bir nokta kadar değersiz olduğu fikri içimize öyle işlemiş ki "anlatsam ne olur" diye düşünüyoruz. Sonra anlattım. Yaşadıklarımın insanlara tanıdık geldiğini düşünüyorum. Yalnız olmadığımı biliyorum. Yani artık daha iyi biliyorum. Bir; benim yaşadıklarımı yaşayan milyonlarca insan olduğu için yalnız değilim, iki; bana ve kızıma destek olmak için ne olanağı varsa sunmak isteyen kadın erkek pek çok kişi olduğunu gördüğüm için yalnız değilim. Kızıma 23 Nisan için kıyafetler dikip göndermek isteyen kardeşim, bana iş bulmak için sağı solu arayan kardeşim, birikmiş kiramı faturalarımı ödemek isteyen kardeşim, kızıma online İngilizce dersi vermek için gönüllü olan kardeşim, interneti karşılayıp boş zamanlarında kızıma okuma yazma öğretmek isteyen kardeşim... Hepiniz kardeşimsiniz. Sağ olun. Hepinizin iyi niyetlerle sunduğu bu olanaklara teşekkür ederim, maddi destek önerilerini kabul etmedim çünkü kendime bir söz vermiştim, işim olsun kendi ayaklarım üzerinde durayım, her şeyi kendim halledeyim istiyorum. Bu benim için önemli.

Biz çokuz. Aynı sorunları yaşayanlar olarak çokuz. Bize hep her koyun kendi bacağında asılır diyorlar. Ama paylaşabileceğimiz bir şey varsa onu paylaşmaktan çekinmeyenler de biziz, bunun için çokuz. Dedim ya bu hayalin gerçek olabileceğine beni çok inandıran bir 1 hafta yaşadım diye; bu çokluğu görmek bana bu inancı yaşattı.

Herkesin, çocuğunun mutlu olduğu bir hayat, bir gelecek hayal edebilmesinin bir hak olduğunu düşünüyorum. Ama hakkı kullanmak kolay değil. Devlet bizim haklarımızın hiçbirini tanımıyor. Madem biz çokuz, devlete bu hakkımızı hatırlatmak da bizim görevimiz.

Röportajda "İşsizlik demek çaresizlik demek, aptallaşmak, durgunlaşmak, güçsüzleşmek, güçsüzleştikçe de hissizleşmek, alıklaşmak demek" demiştim. Hala böyle düşünüyorum. Bizi çaresiz, güçsüz, hissiz bırakanlara karşı birbirimizin çaresi olmamız bizi güçlü hale getiriyor. Bunu da yaşayarak öğrendim. Şimdi güçlüyüm.

19 Nisan'da Evrensel Gazetesinde işsizliğin "bedellerini" anlatmıştı Nergis. Günübürlük işler yaparak kızına bakmaya çalışan Nergis'in şimdi güvenceli bir işi var. Nergis, Ekmek ve Gül'e yazdığı mektupla duygularını anlatıyor:

Hazırlayan: Bilge Su YILDIRIM

Pandemiyle derinleşen kadın işsizliği ve yoksulluk sınır tanımıyor

İRLANDA:

5 KADINDAN 1'İ İŞİNDEN AYRILMAK ZORUNDA HİSSEDİYOR

İRLANDA'da her 10 kadından biri, iş hayatının ve salgın dönemindeki ev yaşantısının üzerinde oluşturduğu baskı sebebiyle işinden ayrıldı. Bu durum daha birçok kadının yıllarca ücretli iş gücüne dahil olmayacağına dair endişeleri arttırıyor.

İrlanda Ulusal Kadın Konseyi, pandemiyle geçen bir yılın ev ve iş hayatındaki eşitsizlikleri derinleştirdiğini ve çalışan her beş kadından birinin kendisini işinden ayrılmak zorunda hissettiğini duyurdu.

tiğini duyurdu.

Maynooth Üniversitesi'nin ülkedeki kapanma süresince yaptığı araştırmalar:

-Kadınların yüzde 10'unun çocuklarının okullar kapalıyken evden eğitimini sağlayabilmek adına işlerini bırakmak zorunda kaldığını,

-Ailelerin yüzde 65'inde çocukların evden eğitimini anneler üstlenirken bu oranın babalarda yalnızca yüzde 5 olduğunu, sorumluluğu eşitçe paylaşan aile oranının ise yüzde 23'te kaldığını,

- Annelerin yüzde 20'sinin üzerlerinde çocuklarının eğitimiyle ilgilenebilmek adına işinden ayrılma baskısı olduğunu, babaların ise yüzde 5'inin bu hisse kapıldığını gösterdi.

Projenin baş araştırmacısı Dr. Katriona O'Sullivan bu süreçte kadınların işlerini bırakmalarının sebebinin salgının ekonomik etkisi karşısında işlerinden elde ettikleri gelirin az kalmasının değil, kendilerini hem işe hem de evden eğitime devam edecek kadar yeterli hissetmemeleri olduğunu söylüyor.

Görsel: Freepik

ABD

SIYAH KADINLAR İŞ BULAMIYOR

ÜLKE geneli kapanmanın olumsuz etkileri ilk olarak ve en ağır şekilde kadın çalışanların çoğunlukta olduğu eğlence, konaklama ve ticaret sektörlerinde hissedildi. Ülkede iş kayıpları rekor seviyeye ulaşırken, ABD aynı zamanda tarihi boyunca kadın istihdamının en çok düştüğü süreci yaşadı. Şimdi aşılama oranları yükseldikçe eyaletler yeniden açılmaya ve işe alımlar da toparlanmaya başladı ancak kadın istihdamı hâlâ iyi bir düzeyde değil. Pek çok kadın iş gücünden tamamen kopmuş durumda.

Ulusal Kadın Hakları Merkezine göre kadınların iş gücüne katılımı (iş sahibi veya iş arayan kadınların yüzdesi) Aralık 1988'den bu yana 2021 Mart'ındaki kadar (yüzde 57,4) düşük olmamıştı.

Pandemide işlerinden ayrılan 1,8 milyon kadının işlerine geri döndüklerinde öncekinden oldukça düşük bir ücret alma ihtimalleri ise başka endişe verici husus.

İşsizliği ve düşen istihdamı en çok yaşayanlar ise siyah kadınlar. Mart ayında ülkedeki kadın işsizlik oranı yüzde 5,3 iken bu oran siyah kadınlarda yüzde 8,7'ye ulaşiyor. Öyle ki siyah kadın işçilerin görece çoğunlukta olduğu sosyal hizmetler ve sağlık sektörlerinde de siyah kadınlar artık çok zor iş buluyor veya hiç bulamıyorlar. Bu durum da ülkede cinsiyet ve ırk kaynaklı maaş farkının derinleşeceği kaygısını uyandırıyor.

10 KADINDAN ÜÇÜ ÇOCUK BAKIMI İÇİN İŞİ BIRAKTI

Kadın istihdamındaki düşüş ve artan iş kayıplarının ardında yatan bir diğer sebep ise salgın sürecinde çocukların bakımı. Kaiser Aile Vakfı tarafından mart ayında yayınlanan bir ankete göre her 10 kadından 3'ü çocuklarının okulları ve ya kreşleri kapalı olduğu için işlerini bırakmak zorunda kaldı.

Fotoğraf: Unsplash

KANADA: HILTON İŞÇİLERİ TOPLU İŞTEN ÇIKARMALARA KARŞI MÜCADELE EDİYOR

KANADA'nın Burnaby kentindeki Hilton Metrotown oteli işçileri, toplu işten çıkarmaları protesto etmek için bir günlük greve gitmelerinden birkaç saat sonra işverenlerinin lokavt kararıyla işlerinden uzaklaştırıldılar.

UNITE HERE Sendikasına göre işveren, işten çıkardığı 97 kadrolu çalışanı geri almayacağını dile getiriyor. Bu işten çıkarma bütün Hilton Metrotown çalışanlarını etkiliyor.

'BU OTEL ONU İNŞA EDENLERİN'

UNITE HERE Sendikası 40. Bölgesinin başkanı Zailda Chan otel yönetiminin salgın sırasında kalıcı değişiklikler yapmak için kadınları ve göçmen işçileri adeta rehin aldığı, işçiler yönetimin iş arkadaşlarından kurtulma planını reddettiğinde ise işçileri kovduğunu ve geriye kalan çalışanları da işyerine sokmadığını söyledi. Sözlerine "Bu otel, onu inşa ederek haritaya ekleyen kadın ve göçmen işçilerin

ekonomik güvenliğini baltalamak istiyor. Buna müsaade etmeyeceğiz" şeklinde devam etti.

Bu ayın başlarında sendika, otel yönetimini işten çıkarmaları yeniden gözden geçirmeye çağırarak Burnaby Belediye Başkanı Mike Hurley'i de çağırarak bir basın toplantısı düzenledi. Belediye Başkanı "Masaya yeniden oturun, işten çıkarmalar konusunda uzlaşın, sözleşmenin ilgili hükümünü geri çekin ve pandemi süresince bir daha eklemeyin ve bu işçilerin haysiyetleri için istedikleri şekilde işlerine geri dönmelerine izin verin" çağrısı yaptı.

Fotoğraf: Unite Here Local 40

HİNDİSTAN

YOKSULLUK ÇOCUK EVLİLİKLERİNİ ARTIRIYOR

tahminlerine göre, her yıl en az 1,5 milyon 18 yaşından küçük Hindistanlı kız çocuğu evlendiriliyor. 15 ile 19 yaş arasındaki kız çocuklarının ise yüzde 16'sı evli. Raporlar, salgınla beraber bu sayılarda önemli bir artış olduğunu ortaya koyuyor.

Childline India Foundation'ın temsilcisi Laboni Singha Das, çocuk evliliklerindeki bu artışın ardında yatan sebebin salgın

nedeniyle okulların uzun süre kapanması olduğunu söylüyor.

Çocuk evliliklerindeki artışın ardında yatan bir diğer sebep ise iklim krizi ve beraberinde artan yoksulluk. Gözlemci Araştırma Vakfı'nın Enerji ve İklim Değişimi Programı'nda araştırmacı olan Anurag Danda, Al Jazeera'ya verdiği demeçte "Ekonomik sıkıntıların bir de ekolojik yanı

var. Arazi daha tuzlu hale geldikçe veya setlerde yarıklar meydana geldikçe insanlar topraklarını kaybediyorlar ve ekonomik zorluklar ortaya çıkıyor. Ayrıca her kuşakta topraklar çocuklar arasında paylaşıldıkça daha da küçülüyor. Tüm bunlar da derin bir yoksulluğa, ardından da çocuk evliliklerine ve kaçakçılığa yol açıyor" dedi.

Cumhurbaşkanı kimin için karar alıyor?

Türkiye 16 Nisan 2017 anayasa referandumuyla yeni bir yönetim sistemini oyladı. Şaibeli bir seçim ortamında yüzde 51 evet oyuyla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçildi. 9 Temmuz 2018 tarihinde uygulamaya konan "yerli ve milli başkanlık sistemiyle" meclisin yetkileri kısıtlanırken neredeyse tüm yürütme gücü cumhurbaşkanının elinde toplandı. Peki o zamandan bu zamana tüm yetkileri elinde toplayan bu tek adam yönetimi kim için, nasıl kararlar aldı?

YAPILANLAR

1 TÜKETİM KALEMLERİNDEKİ VERGİLER YÜKSELTİLDİ!

PANDEMİ dönemi boyunca cumhurbaşkanı kararıyla (CBK) vergilere zam üstüne zam yapıldı. Üretimin neredeyse tamamen dışa bağımlı hale getirildiği ülkemizde, pandeminin tırmanışa geçtiği Nisan 2021'de cumhurbaşkanı kararıyla plastik, demir-çelik, tekstil, deri ayakkabı gibi ithal ürünlere getirilen ek gümrük vergisi ile başlıca dezenfektan madde-miz kolonyaya yüzde 25, bebek emziklerine yüzde 40, en temel cinsel üreme hakları kapsamındaki prezervatifte yüzde 40 zam yapıldı. 30 Ağustos 2020 tarihli başka bir karar ile elektrikli motorlu araçlardaki ÖTV oranları ise 3-4 kat zamlandı. Geçtiğimiz şubat ayında ise 1999 yılında yaşanan Marmara Depremi'nin ardından toplumun yaralarını sarma gerekçesiyle yürürlüğe konan Özel İletişim Vergisi, diğer adıyla "deprem vergisi"ne yüzde 33 zam yapıldı. Yaklaşık bir yıldır çocukların online eğitim gördüğü bu pandemi koşullarında, her türlü konuşma, mesajlaşma, internet kullanımında, radyo ve televizyon yayınında yüzde 33 zamlı deprem vergisi ödüyünüz.

2

2 PATRONLARA MİLYARLARI BULAN TEŞVİK PAKETLERİ AÇIKLANDI!

BAŞTA enerji, otomotiv ve inşaat sektörleri olmak üzere hem yerli hem yabancı sermaye gruplarına milyarlarca lirayı bulan teşvik paketleri cumhurbaşkanı imzasıyla Resmi Gazete'de yayınlanan kararlar arasındaydı. Buna göre yatırımcılar; gümrük vergisinden muaf tutulurken KDV iadesi ve kurumlar vergisi indiriminden faydalandılar. Bunun yanı sıra, 10 yıllık sürelerle sigorta primi işveren payı desteği, gelir vergisi stopajı desteği, faiz veya kâr payı desteği ve işletmelerine enerji tüketim harcamalarının yüzde 50'sini kapsayan desteklerle ihya edildi. Patronlara bu teşvikler sağlanırken son iki yılda doğalgaz faturalarına yüzde 60 zam yapıldı. 6 kez zam yapılan elektrik faturalarını ödemeyen 4 milyon emekçinin evine kesme ihbarnameleri tebliğ edildi.

5 REKTÖRLER TEK ADAM TARAFINDAN ATANDI!

TÜRKİYE'e 1946 yılında yayınlanan Üniversiteler Kanunu ile üniversite rektörleri seçimle yönetime geliyordu. Ancak 12 Eylül darbesiyle kurulan Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ile birlikte rektörlük seçimleri kaldırıldı. 1992'de seçimler tekrar yürürlüğe giren YÖK ve Cumhurbaşkanının atama yetkisi korunmuştu. Buna göre rektörlük seçimlerinde belirlenen üç adayın teamülen en çok oyu alan kişi rektör olarak atanıyordu. Ancak 2016 darbe girişimini "Allah'ın lütfü" olarak değerlendiren AKP ve Erdoğan 29 Ekim 2016'da yayın-

lanan 676 sayılı OHAL KHK'si ile seçimleri tümden kaldırdı, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle birlikte rektörler, üniversite bileşenlerinin iradesi hiçe sayılarak tek adam tarafından atanmaya başlandı. Geçtiğimiz ocak ayında CB kararıyla Boğaziçi Üniversitesine atanan Melih Bulu'nun ilk icraatlarından biri ise okulda yıllardır faaliyet gösteren Cinsel Tacizi Önleme Komisyonu Koordinatörü Cemre Baytok'u işten çıkararak yerine bir erkeği (rektör yardımcısı Fazıl Önder Sönmez) görevlendirerek komisyonu işlevsizleştirmek oldu.

Gece yarısı kararnameleriyle vergileri yükselten, patronlara teşvikler veren, grev yasaklayan, rektör atayan, İstanbul Sözleşmesinden çekilen Cumhurbaşkanı en temel ihtiyaçlarımız için bir tek olumlu karar almadı!

3 194 BİNDEN FAZLA İŞÇİNİN GREVİ YASAKLANDI!

CUMHURBAŞKANI Erdoğan "Bizimle beraber grev denilen olaylar ortadan kalktı" demişti. AKP hükümetleri döneminde grevlerin azalmasının temel sebebi grevlerin yasaklanmasıydı. 2002'de iktidara gelen AKP hükümetleri döneminde toplamda lastik, cam, madencilik, metal ve bankacılık iş kollarında 194 binden fazla işçiye kapsayan 17 grev yasaklandı. Bu grev yasaklarının ilk 7'si 2003-2014 yılları arasında Erdoğan'ın başkanlık ettiği bakanlar kurulu kararıyla, 7 tanesi de Temmuz 2016-2018 boyunca 2 yıl geçerli olan OHAL döneminde Erdoğan'ın imzaladığı kararnamelerle yasaklandı. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin geçerli olduğu son 3 yılda ise İZBAN ve Şişecam işçilerinin grevleri Cumhurbaşkanlığı kararıyla yasaklandı.

4 TÜRKİYE, İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NDEN İMZASINI ÇEKTI!

TAM adı "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi" olan İstanbul Sözleşmesi, 20 Mart 2021 tarihinde gece yarısı yayımlanan bir karar ile tek tarafı feshedildi. 11 Mayıs 2011'de İstanbul'da imzaya açılan sözleşme için Cumhurbaşkanı Erdoğan attığı bir tweette "Kadın şiddet artık 'insan hakları ihlali.' Sözleşme Türkiye'nin öncülüğünde hazırlandı" demişti. Şiddetin kaynağın cinsiyet eşitsizliği olarak tanımlayan, kadına yönelik her türlü şiddeti önleme yükümlülüğünü devlete atfeden sözleşmeden, Türkiye kadınların tüm itirazlarına rağmen tek bir karar ile geri çekilmiş oldu.

YAPILMAYANLAR

1 KOD 29 KALDIRILMADI!

PANDEMİNİN tetiklediği ekonomik kriz ile birlikte emekçilerin en büyük korkusu işsiz kalmaktı. 16 Nisan 2020 tarihinde yayınlanan CB kararıyla birlikte işten atılmalar yasaklandı. Ancak bu karar sadece İş Kanunu'nun 17 ve 18. Maddelerini kapsayan işçiyeye kıdem tazminatı ödemek suretiyle iş akdini geçerli feshetme durumlarını kapsadı. Öte yandan işverene tazminat ödemeden tek tarafı işten çıkarma yetkisi veren 25. madde bu yasaktan muaf tutuldu. Bu maddeye dayanarak pandemi döneminde "ahlaksızlık" bahanesiyle günde 491 işçi, toplam 176 bin 662 işçi Kod 29'la işten atıldı. Bu sayının 34 bin 145'i kadındı. Kod 29'la işten atılan işçiler ne işsizlik ödeneğinden faydalanabiliyor ne de kıdem tazminatlarını alabiliyor.

4 PANDEMİDE ARTAN KADINA YÖNELİK ŞİDDETE KARŞI ACİL ÖNLEM ALINMADI!

EVE kapanma çağrılarını geçen 2020 yılında 300 kadın cinayeti işlenirken 171 kadın şüpheli bir şekilde ölü bulundu. 2021'in ilk 4 ayında öldürülen kadın sayısı ise şimdiden 118'i buldu. Birçok kadının sığınma talebi karşılanmazken askıya alınan mahkeme süreçleriyle şiddet mağduru kadınlar çözümsüz bırakıldı. Üstüne üstlük iç işleri bakanlığı tüm dünyada kadına yönelik şiddet vakaları artarken Türkiye'de azaldığı yalanını söyledi. Tüm bunlar yetmezmiş gibi pandemi tedbiri adı altında Nisan 2020'de AKP ve MHP oylarıyla meclisten geçen Ceza İnfaz Yasası ile kadın katilleri sokağa salındı, cinsel suçlulara af getirildi.

2

2 ASGARİ ÜCRET VERGİDEN MUAF TUTULMADI!

KAYIT dışı istihdam dışında tutulduğunda Türkiye'de yaklaşık 28 milyon ücretli çalışan var. Bunun 10 milyonu asgari ücretli ya da daha altında çalışıyor. İstihdamdaki kadınların yüzde 49'u asgari ücret civarında ücret alıyor, çalışan her 4 kadından 1'i asgari ücretin altında maaş alıyor. 2021 yılı net asgari ücret net 2 bin 825 lira 90 kuruş, bir asgari ücretlinin toplam maliyeti ise 4 bin 200 TL. Bu paranın yaklaşık 1000 TL'si dolaylı-dolaysız vergilere ve kesintilere gidiyor. Bir gecede ülkeyi uluslararası sözleşmelerden çıkarma gücünü elinde bulunduran cumhurbaşkanı bu yetkisini asgari ücretlileri vergiden muaf tutmak için kullanmadı, kullanmıyor.

5

5 MİLYONLARCA ÇOCUĞUN EĞİTİM HAKKINDAN MAHRUM KALMASI ENGELLENMEDİ!

YÜZ yüze eğitimin yapılmadığı salgın döneminde EBA ve çeşitli internet platformları üzerinden yapılan uzaktan online eğitim kalıplaştırdı. Ancak Türkiye'de ilk ve orta öğrenimdeki 18 milyon öğrencinin sadece 9 milyonu uzaktan eğitime erişebildi. En az 6 milyon öğrenci ise online eğitim için gerekli olan internet erişiminden, bilgisayar ya da tablet gibi cihazlardan mahrum olduğu için eğitime katılamadı. 128 milyar dolarlık Merkez Bankası rezervinin kayıp olduğu ülkemizde cumhurbaşkanlığı yetkileri tüm öğrencilere ücretsiz tablet ve internet erişimi sağlanması için kullanılmadı.

3 HAMİLE İŞÇİLERİN ANALIK ÖDENEĞİ GÜVENCEYE ALINMADI!

PANDEMİ dönemiyle birlikte kısa çalışma ödeneği (KÇÖ) ve ücretsiz izin çalışma yaşamının normal haline getirildi. Bu şekilde istihdam edilen emekçilerin ücretleri işsizlik fonundan ödenirken primleri de tam yatmadı. Pandemi öncesinde ya da pandemi süresince hamile kalan binlerce kadın işçi, izne çıkma haklarının geldiği 32. haftasını doldurmuş olmasına rağmen "Son bir yılda en az 90 gün prim" koşulunu karşılayamadıkları için analık ödeneğinden faydalanamadı. Çözüm ise çok basitti: 5510 sayılı sigorta kanununun bir maddesinde yapılacak ufak bir değişiklik. Ancak patronlara milyarlarca lira teşvik ödemesini karara bağlayan cumhurbaşkanlığı bu ufaklık değişikliği dahi yapmadı.

Fotoğraf: Freepik

TEZ-KOOP-IŞ SAMSUN ŞUBESİNDEN İŞÇİ KADINLAR: Ne evde huzur var ne de işte

Samsun Ekmek ve Gül Grubu

Samsun Ekmek ve Gül Grubu olarak 8 Mart'ı Tez-Koop-İş Samsun Şubesinde örgütlü kadın işçilerle birlikte karşılamıştık. Bu buluşmada gördük ki, pandeminin kadın işçilerin yaşamlarına etkisini dinlemeye tek bir gün yetmezdi. Biz de en kısa sürede tekrar buluşmak üzere ayrıldık. Ve sözleştiğimiz gibi geçtiğimiz günlerde bir araya geldik Tez-Koop-İş üyesi kadın işçilerle.

Pandemide evden esnek çalışmanın pek de imrenilecek bir durum olmadığını çağrı merkezi çalışanı kadın bir işçi şöyle anlattı: "Pandeminin başlamasından itibaren 15 gün içinde evden çalışmaya başladık. İşimiz gereği öncelikle evde özel bir alan oluşturmamız gerekti. Oda sayısı, tüm çocukların evde oluşu ve uzaktan eğitim için onların da özel bir alana ihtiyaç duyması gibi nedenlerle bu alanı kurmakta zorlanan arkadaşlarımız oldu. Evde çalışmaya geçtiğimiz ilk iki ay yemek ücreti nakit olarak maaşımıza yatırıldı. Sonraki aylarda ise yemek kartına yatırıldı. İnternet için de pandeminin başlangıcından dört ay sonra 50 liralık ödeme alışveriş kartına yatırılmaya başlandı. Yemek ücretinin alışveriş kartına yatırılmasını anlıyoruz ancak internet ücretinin alışveriş kartına (ticket vb.) yatırılmasını anlamsız buluyorum. İnternet şirketine yemek ısmarlamıyorum sonuçta! Nakit para vermem gerekiyor. Ayrıca bu kartlar her markette geçerli değil sadece bazı anlaşmalı yerel marketlerde geçerli. Yine bu süreçte elektrik faturalarımız iki katına çıktı. Evden çalışmamıza rağmen elektrik harcamalarımızı şirket karşılamadı. Yeni dönem sözleşmemizde internet ve elektrik faturalarımızın nakit olarak ödenmesi için mücadele ediyoruz. Ama şunu da gördük ki evden esnek çalışmayla birlikte biz işçiler birbirimizden habersiz hale geldik. Bazı arkadaşlarımız işten çıkarıldı, bazılarımız ücretsiz izne ayrıldı. Ancak evden çalıştığımız için bu durumdan haberimiz olmadı. Oysaki yüz yüze çalıştığımız

Fotoğraf: Tez-Koop-ış

mız zamanlarda birimiz işte sorun yaşadığında birbirimize destek olabiliyorduk. Bu sorunlarla ilgili Sendikamız çalışma Bakanlığına Başvuruda bulundu, şirketin yeni sözleşme teklifine göre biz de mücadele adımlarımızı belirleyeceğiz."

MARKET İŞÇİSİ KADINLAR: KİMSEYİ MEMNUN EDEMİYORUZ

Pandemi sürecinde en yoğun çalışanlardan olan market işçilerinden biri "Market sektörünün zorlukları o kadar çok ki bir gün boyunca anlatabilirim" diye söz başladı. "Pandeminin en başında eldiven ve maske takmamıza izin verilmedi. Hastalıklı bir görüntü verdiğimizizi söyleyerek maske takmamıza engel oldular. Halk yaygın bir şekilde takmaya başlayınca biz de yararlanabildik. İnsanlarla birebir çok yakın temastayız. Sonuçta maskenin bir yere kadar koruyuculuğu oluyor. HES kodunun kontrol edilmesi yeni gelen bir sistem. Temel ihtiyaçların karşılanması açısından marketlerin açık kalması gerekiyor bunu anlıyoruz fakat her şeye bir kısıtlama getiriliyor, her şeye bir tedbir getiriliyor ancak biz pandeminin başından beri bir fiil çalışıyoruz. Kargocular ve market çalışanları pandeminin başından beri en çok çalışan sektörler arasında yer alıyor. Artık nasıl hizmet vereceğimizi şaşırılmış durumda olmamıza rağmen

insanlara yetemiyoruz, memnun edemiyoruz."

Arkadaşının anlattıklarını onaylayan başka bir market çalışanı da izin ve hafta sonu günlerindeki duruma dikkat çekti: "Pandeminin başından beri biz market çalışanları sokağa çıkma yaşayınca da çalışıyoruz. Çünkü insanlar o günlerde bile markete gidebiliyor. Ben hafta sonu marketlerin kapatılmasının insanları çok fazla mağdur edeceğini düşünmüyorum. Bununla birlikte izin günlerimi hafta sonu sokağa çıkma yaşağı olduğu zamana denk getiriyorlar. Gündelik ihtiyaçlarımızı dahi yerine getiremiyoruz. Patronlar, hafta sonu yasak var, otursunlar evde dinlensinler zaten performans için bu çok daha önemli diye düşünüyor anlaşılıyor."

Farklı bir market firmasında çalışan bir diğer kadın işçisi ise durumu "az eleman çok iş" şeklinde özetliyor. "Oyle zamanlar oluyor ki elimizi yıkamaya bile çıkamıyoruz. Çalıştığımız yerde birçok zorluk var ancak bunları dile getiremiyoruz. Dile getirince de sivri dilli oluyoruz, müdürlerimizle sorun yaşıyoruz. Mesaim akşam 22.00'de bitmesine rağmen o saatte çıkamıyorum. Bazen 1 buçuk 2 saat daha çalışmak zorunda kaldım. San ki benim ailem, çocuğum yokmuş gibi, insanların uyku saatinde çalışmak zorunda kaldım. Bu duruma bir şey demezsen iyi oluyorsun ama ben hakkımı savunmayı seçtim. Sendika temsilcisi olduğum için müdürün bir ay boyunca mobbingine maruz kaldım. Hakkımı arayan kadınların mücadele etmesini istemiyorlar tabii."

'İSTANBUL SÖZLEŞMESİ DAHA ÇOK ANLATILMALI'

KADIN işçilerle sohbetimizde Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını kendilerinin ve çevrelerindeki kadınların nasıl değerlendirdiğini de soruyoruz.

"Kadına her türlü her yerde saldırı var. Son bir yılda yüzlerce kadın öldürüldü. Bu durumu içimiz yanarak izliyoruz. Kadın cinayetlerinin böylesi arttığı bu zamanda Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çıkmasına anlam veremiyorum. Kadın örgütleri bu duruma tepki gösterdiğinde de 'Biz girdiğimiz gibi çıkarız' gibi bir tepkiyle karşılaşıyoruz. Bu anlayış sürdüğü sürece daha çok kadın cinayeti işlenecek, biz kadınlar işyerlerimizde daha fazla mobbinge, şiddete uğrayacağız. Bir yandan da toplumun İstanbul Sözleşmesi hakkında bilgi sahibi olmadığını görüyorum. Kendi iş yerindeki çalışanların birçoğu İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasının nasıl bir yara oluşturacağını farkında değil. Bu konuda bilgi sahibi olanların birbirini aydınlatması gerektiğini düşünüyorum" şeklinde düşüncelerini ifade eden bir kadın işçinin ardından başka bir kadın konuşuyor: "İstanbul Sözleşmesi'nde Türkiye'nin geleneğine aykırı hiçbir şey yok, ancak her zaman yapıldığı gibi dini inancı bu Sözleşme'ye alet ederek insanları inandırmaya çalışıyorlar. Zihniyet belli kadın evde otursun, üç çocuk doğursun, büyütsün, sosyal hayatta olmasın, işyerinde olmasın... Oysa kadının elinin değdiği her şey çok güzel!"

Kadın işçiler hayatın her alanında yaşanan zorlukların ancak örgütlü bir mücadeleyle aşabileceğine vurgu yapıyor ve sohbetimizi tamamlıyoruz.

Fotoğraf: Freepik

BAKIRKÖY BELEDİYESİ İŞYERİ TEMSİLCİSİ BELMA ŞAHİN TEKİN: İşçilerin kazanımı örgütlü olmaktan geçer!

Merhaba ben Belma Şahin Tekin. Bakırköy Belediyesi Disk Genel-İş 2 No'lu Şube İşyeri Temsilcisiyim. 10 yıldır Bakırköy Belediyesinde çalışmaktayım. Aslında benim daha önce çalıştığım kurumda başladım sendikalılığım. Belediyede ise 2015 yılında, yeni gelen yönetimin ücret düşürme ve bunu zorla kabul ettirmeye çalışmasıyla sendikalı olmaya karar verdik. 4 senedir işyeri temsilciliği yapıyorum. Elbette ki kadın temsilcilik kolay olmuyor. İşyerinde yaşadığımız sorunları çözerek ilerleyebilmek için benim dışımda da sendikal faaliyet gösteren pek çok arkadaşım var. Kadının emek gücündeki yeri nasıl geri planda tutuluyorsa, her alanda olduğu gibi sendikal alanda da kısıtlı. Ancak bu durumu değiştirebilmek için konfederasyonumuz DİSK özel hassasiyet gösteriyor. Örneğin, kadın bir konfederasyon başkanımız, şube başkanlarımız var. Ayrıca benim bağlı olduğum şube yönetimini oluşturan beş kişiden ikisi kadın. Bu algıyı değiştirmek için kendimiz çabalamalıyız. Yoksa erkek egemen dünyasında, biz kadınlara ya hiç yer olmaz ya da erkeklerin istediği kadar yer verilir. Bunun yanında DİSK Kadın Komisyonumuz var. Yönetici, uzman ve temsilciler bir araya gelerek merkezi eğitimler yapıyor. Eğitimlerde; kadına yönelik şiddet ve cinsel taciz, toplumsal cinayetler, covid-19 sürecinde işçi kadınların sağlığı ve güvenliği, kadın emeğinin görünümü, kadın örgütlenme seferberliği, İstanbul Sözleşmesi ve daha birçok konu ile ilgili gündem toplantıları yapılıyor.

HİÇBİR ZAMAN VERİLECEK MÜCADELE BİTMEZ

Sendikayla beraber belediyede birimler arası iletişim daha fazla ön plana geçti. Diğer temsilci arkadaşlarımızla farklı birimleri ziyaret edip sorunları dinliyor, dayanışma gösteriyoruz. Buna göre de yol haritası belirliyoruz. Örgütlenme düzeyine gelirse, kendi özelimizde elbette daha yapılacak çok şey var. Hiçbir zaman verilecek mücadele, alınacak haklar bitmez. Özellikle son 20 yılda emeğin karşılığı yok olurken, bugün sendikalı olmak için maden işçisi olmak gerekmez. Patronlar bile sendikalar kurup örgütlenirken işçilerin sendikalı olmaktan çekinmesi gerekir. İşçilerin de kazanımı örgütlü olmaktan, bir arada olmaktan geçer. Bizden alınmış, geriye götürülmüş haklarımız için, gelecekte bu ülkenin emekçi, işçi sınıfını oluşturacak çocuklarımız için sendikalı olmayı çok önemsiyorum.

‘Patronlar bile sendikalar kurup örgütlenirken işçilerin sendikalı olmaktan çekinmemesi gerekir. İşçilerin de kazanımı örgütlü olmaktan, bir arada olmaktan geçer.’

Fotoğraf: Evrensel

İŞVEREN KENDİSİ DIŞINDA BAŞKA BİR GÜÇ OLMASINI İSTEMİYOR

İŞYERİNDE sendikal faaliyetlere katılırken örgütlenme, işçilerle bir araya gelme, toplantı yapma vb. durumlarda da sorunlar yaşadık. 2015 yılında Şube Başkanının olduğu toplantı Belediye Başkanı gelip engellemek istemişti. Yani işveren her yerde gücünü kimsenin sarsmasını, kendisi dışında başka bir güç olmasını istemiyor. Bu sebeple büyük toplantıları daha çok iş saatleri dışında yapıyoruz, elbette toplantılarımızı işyerinde yapacağımız zaman gelene kadar...

TAŞERONDAN BELEDİYE ŞİRKETİNE GEÇİŞTE NE DEĞİŞTİ?

TAŞERONDAN KHK ile belediye şirketine geçirilişimiz öyle ilan edildiği gibi kadroya geçme gibi olmadı. Aksine güvenlik soruşturmaları, sınavlar, mülakatlarla büyük ölçüde elenerek yapıldı. Şu anda da belediye şirketlerinde çalışıyoruz. Bu şirketlerin başlarında belediye yöneticileri var. Aynı 2015 yılında yaşadığımız hak kaybını 2021 yılına gelmemize rağmen sözde taşeron kaldırılmış olsa da bize dayatıyorlar. Yani KHK ile belediye şirketlerine geçirilmemizin güvende hissettirecek bir yanı olmadığı belli oldu.

HİZMET DEVAM ETMESİNE RAĞMEN KISA ÇALIŞMA UYGULANDI

PANDEMİ başında Cumhurbaşkanı kararnamesi ile engelli ve kronik personelin idari izinli, diğer personelin dönüşümlü çalışacağı açıklanmıştı. Yaklaşık birkaç hafta sonra yönetimin kısa çalışma ödeneğine başvurduğunu öğrendik. Dönüşümlü olarak işe gitmediğimiz günleri kısa çalışma için kullanmışlar. Hem salgınla mücadele ederken hem de ücret ve sigortalarımızda kesinti yaşadık. Kısa çalışmanın kamuda uygulanması kabul edilir bir şey değil. Belediyeler salgında en çok çalışan yerler olmasıyla gurur duyarak anlatırken, üretimin değil hizmetin olduğu yerde işçiyi kısa çalışmaya sokarak sözde tasarruf ettiler. Yönetimle yaptığımız görüşmede “başvurmaya hakkımız vardı, başvurduk” diye açıklama olmayan bir beyanda bulunuldu. Bir seneyi aşkındır kısa çalışma devam ettiriliyor. Özel sektörde ihtiyaç duyan birçok işletme kısa çalışma ödeneği alamadığı için kapanmak zorunda kalırken, belediyede hizmet devam etmesine rağmen kısa çalışma uygulandı.

SAĞLIK İŞÇİSİ KADINLAR ANLATIYOR: 'Çalışırken varız ama iş ek ödemeye gelince yok sayılıyor'

Nazife ORTAKÇI
Eren AKTAŞ
Ankara

Pandemide bir yıl çoktan geride kaldı. Ancak salgın, etkisi artarak devam ediyor. Bu süreci en ağır geçiren kesim ise sağlık iş kolunda çalışan işçiler. Pandeminin yayılım hızının giderek artmasıyla birlikte hastanelerdeki doluluk oranı ve sağlık işçilerinin iş yükleri de hızla artıyor. Kendi iş yoğunluklarının yanı sıra hastalanıp rapor alan arkadaşlarının işlerini de yüklenmek zorunda bırakılan sağlık işçisi kadınlarla hem bu süreci hem de kamuda imzalanacak olan toplu iş sözleşme sürecinden beklentilerini konuştuk. Bu süreçte işçi kadınların en büyük sorununu ek ödemelerdeki adaletsizlik ve eksik elemanla çalışmak.

'İŞ AYNI AMA ÜCRET DAHA DÜŞÜK, EK ÖDEME DE YOK'

Dışkapı Hastanesi'nde çalışan bir kadın işçi sürekli işçi kadrosundakilerin haklarının yetersizliğine dikkat çekiyor: "Bizler sürekli işçi kadrosunda çalışıyoruz. Haklarımız zaten çok yetersiz. Aynı işi yaptığımız kadrolu personellerden çok daha düşük ücrete çalışıyoruz. Açıklanan ek ödemelerden faydalanamıyoruz, ekonomi zaten kötü. Aldığımız hiçbir şeye yetmiyor. Bir de bizim kadromuzda sözleşme gereği emeklilik yaşını dolduranları direkt emekliye ayırıyorlar. Zaten pandemide işler iyice arttı, bir yandan hasta olan arkadaşlarımız var diğer yandan emekli olanlar. Çok fazla eksik elemanla çalışıyoruz. Az kişiyle çok iş yapmamızı bekliyorlar."

Fotoğraf: Freepik

'İŞİMİZ VAR DİYE ŞÜKREDİYORUZ YÖNETİCİLER DE BUNUN FARKINDA'

İşsizliğin artışına dikkat çeken kadın işçi, "Pandemiyle birlikte iş de bulamıyor insanlar. Biz iş bulduk diye şükrediyoruz artık. Yönetenler de bunun farkında. O yüzden kaşıkla verip kepçeyle alıyorlar. Sendika da bu süreçte bizim yararımıza bir şey yapıyor mu yapmıyor mu belli değil. Ama adı var işte. Hiç yoktan sendikamız" diye anlatıyor.

'YATAKLI KISIMDA YİNE İŞ YÜKÜ ARTTI'

Mevkii Hastanesi'nde sağlık işçisi kadınlar için de durum benzer. Temizlik biriminde çalışan bir kadın işçi, "İş yükümüz yeniden arttı. Hastanelerde yatan hasta sayısı çoğaldı. Pandemide süreç iyi yönetilmediğinden bu hale geldik. Poliklinik servislerine hastalar randevu ile alınıyor. Zaten oradaki iş yoğunluğunda bir değişiklik yok ama yatan hasta kısımlarında iş çok faz-

la. O bölümde çalışan arkadaşlarla dönüşümlü çalışıyoruz" diyor.

'EK ÖDEMELER YAPILIRKEN SAĞLIK ÇALIŞANI DEĞİLİZ'

Konuştuğumuz diğer sağlık işçisi kadınlardan biri ise çalışma koşullarındaki adaletsizliğe tepki gösteriyor: "Pandemi döneminde çıkarılan genelgelere göre sağlık çalışanıyız. İdari izinlerden faydalanamıyoruz, yıllık izinlerimiz yasaklanıyor, 10 yaş altı çocuğu olan kadınların idari izin kullanması hakkında muaf tutuluyoruz. İyi hoş peki ek ödemeler yapılacağı zaman nerenin işçisiyiz biz? O zaman niye sağlık çalışanı olarak görülüyörüz? Ben bir kadımm. Küçük çocuklarım var evde. Yine başa döndük, vakalar çoğaldı, evimize giderken tedirginlik içinde çalışmaya devam ediyoruz. Bizi düşünen kimse yok."

'SENDİKANIN TİS SÜRECİNDE NE YAPTIĞINDAN HABERİMİZ YOK'

TİS süreci ve sendikaya ilişkin düşünceleri ise şöyle: "Sendikanın TİS sürecinde ne yaptığından hiç haberimiz yok. Sendikaya dair bildiğim tek şey aidat kesintisi. Her ay bizden bir günlük yevmiye kesiliyor sendika için. Ama bize bir faydası yok, kendi ceplerini dolduruyorlar. Herkes kıt kanaat geçiniyor. Çocukların eğitimi, geleceği yok artık, kalmadı. Her ay sendikaya aidat vereceğimize işçiler kendi aralarında yardımlaşma sandığı kursa daha iyi. En azından düğünde, dernekte, çocukların eğitiminde ya da başka ihtiyaçlarda birbirimize destek olmuş oluruz. Bazı sendikaların işçileri tatil alanlarına götürdüğünü duyuyoruz. Bizim sendika bırak tatili, yasal haklarımızı bile savunmuyor, ilgilenmiyor. Sendika olmasa da biz bir şekilde birbirimizi koruyor, kolluyoruz. Hakkımızı birlikte aramaya çalışıyoruz."

Bizim de gözümüz kör değil!

BEN Sibel, bir kadın olarak bu aralar en çok kızdığım, üzüldüğüm şeylerden biri onca kadın cinayetine rağmen bir gecede İstanbul Sözleşmesi'nin bir kişinin kararıyla kaldırılması. Bu kadar adaletsiz bir durum görmedim. Bir de son zamanlarda yapılan zamlar karşısında alım gücünün düşmesi, fakir fukaranın hali... Tabii kocaman saraylarda oturanlar açın halini bilmez. Benim evim kadar yemek masaları olanlar halimizi anlamaz. Bizim soframıza üç tabak zor sığarken, o kocaman masalara ne koyarlar acaba diye düşünüyorum. Yıllarca ev temizliğine gitmiş bir

ev emekçisi olarak merak ediyorum o masaları kaç emekçi nasıl siliyor? Eskiden bir kişi çalışınca on kişiye bakardı, şimdi on kişi bir kişiye bakamaz oldu. Tek başına sorumlu olmasa da damat nerede diye soruyorlar, başınıza damat kadar taş düşün sözünü ile karşılık veriliyor. Kaybolan paralar, dolarlar nerde diye soruyorlar bin dereden sular geliyor. Bizim de gözümüz kör değil yani biz de artık bir şeyleri görüyoruz biline!

Sibel KAYGUSUZ
Esenyalı/İSTANBUL

Fotoğraf: Roman Diyalog Ağı

HPV halk sağlığı sorunudur, aşısı haktır

Burçak PINAR
İzmir

Koronavirüs biraz kenara çekilsin, bugün canımıza kastetmeye kadar gidebilecek bir başka virüs hakkında konuşalım: Human Papilloma Virüs (HPV).

NEDİR BU HUMAN PAPILOMA VİRÜSÜ?

HPV, deriyi ve mukozaları enfekte eden, yaklaşık 200 farklı çeşidi olan bir virüsdür. İç ve dış genital organları, anal bölgeyi, deriyi ve ağız ile boğazı etkileyebilirler. Yaygın şekilde zannedilen aksine, hem kadınlara hem erkeklere bulaşır. Yaklaşık 15 türü "yüksek riskli" olarak bilinir çünkü kanser öncesi lezyonların ve hatta bazı kanserlerin sorumlusudurlar. Bu kanserlerden bazıları rahim ağzı kanseri, anüs kanseri, penis kanseri ve boğaz kanseridir. Başka çeşit HPV'ler ise genital siğillere yol açar.

RAHİM AĞZI KANSERİNİN YÜZDE 99'UNUN SEBEBİ HPV

HPV dünyadaki en sık görülen cinsel yolla bulaşıcı hastalıklardan biridir. Cinsel anlamda aktif olan insanların yüzde 80'i, yarısından fazlası 15 ile 24 yaş arasında olmak üzere HPV tarafından enfekte edilir. Bu kişilerden yüzde 90'ı, 1-2 sene içerisinde bağışıklık sisteminin yeterliliği sayesinde kendiliğinden virüsü vücutlarından atarlar. Virüs çoğu zaman belirti göstermez, bu durumda farkında olmadan başkalarına bulaştırılabilir. Rahim ağzı kanserlerinin yüzde 99'u HPV enfeksiyonu sebebiyle oluşur. Kanser riskinizi düşürmek için düzenli bir tarama gerçekleştirmek önemlidir. HPV'nin en sık yol açtığı kanser ise rahim ağzı kanseridir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre her yıl dünyada 500 bin kadına rahim ağzı kanseri tanısı konuyor ve her yıl yaklaşık 250 bin kadın rahim ağzı kanserinden ölüyor. Oysa erken teşhis veya aşıyla bu ölümlerin önüne geçebiliriz.

HPV AŞISI LÜKS DEĞİL, HAYATİ!

BENİ bu yazıyı yazmaya iten en önemli etken maalesef çevremde hayatında hiç jinekoloğa gitmemiş kadınların olması oldu. HPV virüsünü hiç duymamış, HPV aşısının önemini hiç fark etmemiş, farkındaysa bile maddi yetersizlikler yüzünden aşığı yaptıramamış birçok kadın arkadaşım

var. Ben aşığı yaptırmaya erişmiş şanslı kesimdenim. Peki ya eline bu imkan geçemeyen kadınlar? Aşı ve smear testiyle olumsuz birçok durumun önüne geçebiliriz ama HPV aşısı çok pahalı, birçok kadın yaptırmayı düşünmüyor bile. Arkadaşlarımızla konuşurken "İlk maaşım ile direkt ilk doz aşımı vurduracağım" gibi söylemler de aramızda geçmiyor değil. Hatta sırf aşı olabilmek için belirli bir süreliğine işe girip aşı parasını çıkardık-tan sonra işten ayrılan arkadaşlarım da var. HPV'nin önemini anlamış olan kadınlar aşıya ulaşmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Halbuki kan-

sere yol açabilecek bir virüsün aşısına ulaşımın bu denli zor olması ne kadar üzücü.

Koronavirüs aşısı gündemdeyken ister istemez konu HPV aşısına da geliyor biz kadınlar arasında. Ama sonuç genelde hep aynı: "Çok pahalı, önce bir işe gireyim, KYK borcumu bile kapatamadım aşı şu an benim için öncelik değil..." Maddi zorluklar bu denli yakamıza yapışmışken, derdimiz günü kurtarabilmek olmuştuk fiyatı 1800 küsur liralara dayanan bu aşı ne yazık ki "lükse" giriyor. Halbuki en temel haklarımızdan biri sağlıklı bir yaşam.

DÜZENLİ SMEAR TESTİ ERKEN TEŞHİSTE ÇOK ÖNEMLİ

RAHİM ağzı kanserine en çok HPV virüsü sebep oluyor ve eğer her yıl düzenli smear testi yaptırılmazsa varlığını ruhunuz bile duymuyor. Oluşumu uzun süren bir kanser olduğundan düzenli smear testi ile kanser oluşum aşama-

sında yakalanabilir ve müdahale edilebilir. "Benim hiçbir şeyim yok ki" demeyin sakın, son derece sinsi ilerleyip hiçbir belirti vermiyor taa ki kanser oluşumuyla birlikte kanamalarınız başlayana dek.

HPV AŞISININ AŞI PROGRAMINA ALINMASI BİNLERCE KADININ HAYATINI KURTARABİLİR

10 yıl öncesine kadar bu virüsten korunma şansı yoktu. Oysa günümüzde geliştirilen aşılarla HPV enfeksiyonunun, buna bağlı olarak rahim ağzı kanserinin büyük oranda önlenileceği gözlemlendi. 9-14 yaş arasındaki hem erkek hem de kız çocuklarına yapılması önerilen bu aşı 100'den fazla ülkede aşı programı dahilinde. Ne yazık ki Türkiye bu ülkeler arasında değil. 3 dozdan oluşan bu aşının tek dozu yaklaşık olarak 600 liraya yaptırılabilir. Günümüz ekonomik koşullarında aşı yaptırılma imkanına sahip olabilmek neredeyse çok zor. Oysa aşının kapsama alınması binlerce kadının hayatını kurtarabilir.

Ülkemiz için sadece hedef kitlenin aşılması aşı programına alınmalıdır. Telafi aşılması 26 yaşa kadar uygulanabilir. Ancak aşının ileri yaşta da etkili ispatlandığından 45 yaşına kadar kadınlar istedikleri takdirde aşılanabilirler.

HPV aşısının uygulanma azlığı aynı zamanda bir halk sağlığı problemidir. Kolektif bakımdan bir koruma sağlanması virüsün genel bulaşıcılığını da azaltır. Rahim ağzı kanserinden kaynaklı ölümleri de büyük oranda azaltabilir.

Kansere yol açabilen bir virüse karşı üretilen bir aşının sigorta kapsamında olmaması kabul edilebilir değil. Bilinçlendirme çalışmalarına devam ederek umarım bir gün bunu hep birlikte sağlarız.

Osmanlı'dan Angelina Jolie'ye...

NAFAKA

Filiz GÜR

Sevgili Hazirun, Roma döneminde bir mahkemede actio (Roma hukukunda "dava" anlamında kullanılan latince kelime) sırasında bir davacı "kesilmiş ağaçlar" ifadesi yerine "kesilmiş kütükler" ifadesini kullandığı için davayı kaybetmiş. Oysa işte ortada olan tek gerçek suç bize göre "kesilmiş" olması bir şeylerin. İfadelerin hikâyelerin önüne geçtiği duruşma salonlarından ne haksızlıklar boşalıyor üstümüze.

Geçenlerde annem artık alışkanlığa dönüştüğü için aldığı bir gazeteyle gelince magazin ekinde bir haber gözüme ilişmişti. Angelina Jolie ve Brad Pitt'in halen boşanmadıklarına dair haberi okuyunca çok şaşırılmıştım. Çünkü daha birkaç sene önce ayrıldıklarından emindim. Haberin ayrıntılarını okuyunca şaşkınlığım anlayışa dönüştü. Nafaka ve velayet yüzünden uzayan davayı inceleyen hukuk uzmanlarının bu davanın bir dört yıl daha sürebileceğine dair varsayımlarını okuyunca da şaşırmadım. Her ikisi de saat ücreti ödedikleri avukatlarına şimdiden milyon dolarlık faturalar imzalamışlar. Yani konu para değil, konu "haksızlık duygusu" ve bu duygudan kurtulmak için sürdürülen bir hukuk savaşı. Bir zamanlar birlikte olabilmek için ne çok şeyi göze alan bu iki insanın özelinde insanlık hallerimize baktım. Birine "hayır" dediğimiz anda yön değiştirip fırtınaya dönüşen o tatlı esintiye.

MEHİRSİZ, NAFAKASIZ BOŞANMA: MUHALAA

Ülkemizde sevgilisine veya artık ayrılmak istediği eşine "hayır" dediği için öldürülen onca kadını bir tarafa (öteki tarafa?), öldürülme bile ölmekten beter hallere düşürülen kadınları bir tarafa (araf?), 'hayır ben bu hali kabul etmiyorum' mücadelesini hukuken (ve toplumsal ahlakın zehrine rağmen) sürdürmeye çalışan kadınları da diğer tarafa (dünyadaki cehennem?) alalım. Yüzyıllardır artık içinde olmak istemediği bir durumdan kurtulmaya çalışan kadınlara ödetilen bir bedel var. Osmanlı Devleti'nde boşanmanın tarihine biraz baktım. Yani şeriyeye sicillerine kayıtlanan az sayıdaki boşanma davası bile bize bir karşılaştırma ve yorum imkânı sunuyor. Biliyorsunuz erkek zaten kadını "talak" ile canı ne zaman isterse boşayabiliyor Osmanlı döneminde. Ama kadının boşanmak için bazı bir sürü şartları kanıtlaması gerek. İşbu şartları kanıtlaya dahi erkek kadını "talak" yöntemiyle değil de "muhalaa" dediğimiz bir yöntemle boşamayı tercih etmiş. Çünkü "talak" ile boşanan kadına hem mehir hem de nafaka ödemekle yükümlü. Oysa "muhalaa" dediğimiz (bir nevi anlaşmalı boşanma)

Görsel: Freepik

yöntemde kadın bunlardan feragat etmiş sayılıyor. Şu aşağıdaki toplam 152 boşanma kaydındaki sayılara bakarsanız bahsettiğim yöntemin ne kadar tercih edilen bir yöntem olduğunu anlarsınız:

Boşanma şekli:	Adet	%
Bâin talak	52	34.21
Şartlı talak	5	3.28
Muhâlaa	93	61.18
Tefrik	2	1.31
Toplam	152	

HAKKINI İSTEYENİN AÇGÖZLÜ OLMADIĞINI AÇIKLAMA SAVAŞI

Erkek, eskiden eşi ve çocuklarının annesi olan kadını boşarken, neredeyse "Madem beni bırakıyorsun, git sürün bakalım" gibi bir anlayışta, hatta ortak çocukların yaşam koşullarını zerre düşünmeyen bir ergenlikte olabiliyor (Evet, bu genelleyme-

leğimiz bir durum, olgunluk gösteren özel bir azınlık kendini dışarıda bırakabilir). Ve fakat masaya yatırılması gereken durum aslında, "Bu adamdan kurtulayım da hiçbir şey istemiyorum" duygusu bu kadınların. Aradan geçen sürede evlilik yaşamı boyunca kendilerinden verdikleri onca şeyin yası ve haksızlık duygusu mutlaka vuruyor onları. Nafaka almayan, ortak edinilmiş mallardan vazgeçen ve o güne kadar çizdikleri fedakâr kadın profilini devam ettiren bu tutum, önlerine çıkan her sıkıntıda bu haksızlık duygusunu hortlatıyor: Ben niye bunu yaşıyorum?

Şimdi bu tabloya bir de nafaka ve ortak edinilmişin peşinde koşan kadının hem muhatabına hem de etraflarında bu savaşı izleyen seyircilere "aslında açgözlü olmadığını, sadece hakkının peşinde olduğunu" açıklama çabasını ekleyelim.

Kadınlıktan istifa ediliyor muydu? Sanki edilebilse tüm dünyayı emzirmeye gelmiş bu tarıncılığı, bu tarla ortasında parlayan kırmızı gelincikliği, bu boynumuza dolanan cılız kollara köpüren şefkatimizi, bu bizde bir defa uyandırılınca bile sonsuza yayılan o maşukluğu bırakabilirmişiz gibi...

İSTANBUL SÖZLEŞMESİNDEN VAZGEÇMİYORUZ!

Av. Devrim AVCI

1 1 Mayıs 2011 tarihinde, İstanbul'da Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu toplantısında "İstanbul Sözleşmesi" imzaya açılmıştı. Dönemin (ve şimdinin) AKP hükümeti, sözleşmenin hiçbir maddesine çekince koymadan ilk imzacı oldu. Bu imzada elbette kadın hareketinin uzun yıllardır sürdürdüğü mücadelenin ve şiddete karşı somut politika talebinin de etkisi vardı.

Aradan geçen 10 yılın sonunda ise bir gece yarısı Cumhurbaşkanlığı kararı ile milyonlarca kadının karşı çıkmasına rağmen, "Sözleşme'yi uygula" taleplerine kulak tıkanarak, Sözleşme'den çıkılmasına karar verildi. Uluslararası bir sözleşmeden tek bir kişinin kararı ile çıkılması ise, Cumhurbaşkanlığı Hükümet sisteminin hukuk ve kanun güvenliğini ne kadar tesis ettiğini de ortaya koyması açısından vahim bir örnek oldu.

Oysa Anayasa'nın 90. Maddesi gereğince, usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası bir sözleşme kanun hükmünde kabul edilmektedir. Bunlar hakkında Anayasa'ya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine dahi başvurulamaz. Ayrıca, temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınacağı da Anayasa'nın aynı maddesinde yer almaktadır. Bu açık düzenlemeye göre, temel hak ve özgürlükleri düzenleyen İstanbul Sözleşmesinden tek imzalı bir karar ile çıkılması bir yana, Sözleşme öncelikle uygulanması gereken nitelikte bir düzenlemedir.

10 YILDA NE DEĞİŞTİ?

Peki nasıl oldu da 10 yıl gibi kısa bir süre içinde ilk imzacısı olmakla övülen bir söz-

leşmeden, ilk çıkan devlet oldu Türkiye? Hani diyor-du ya hükümet, "İstanbul Sözleşmesi de 6284 sayılı Kanun gibi kadınlara AKP'nin bir hediyesi" diye, ne oldu? 6284 sayılı kanun Mecliste 8 Mart tarihinde kabul edilmişti, müjde diye duyurulmuştu. İstanbul Sözleşmesinin onaylanması da Mecliste 24 Kasım tarihinde görüşülmeye başlandı, 25 Kasım kadına yönelik şiddete karşı mücadele gününe atfen. Üstelik bugün, Sözleşmeden çıkılması gerektiğini savunan AKP milletvekilleri tarafından jet hızıyla, komisyondan geçirilerek Meclise getirildi aynı gün. 247 milletvekilinin 246'sı kabul oyu verdi. "Şahsi meselem, hızlandırmak için elimden ne gelirse yaparım"çılar, Sözleşmeyi ilk imzacı olarak iç hukukta onaylamanın gururunu yaşadıklarını söyleyen ne oldu da bugün pişmanız noktasına geldi?

Sözleşmenin imzalanmasından bugüne geçen 10 yıl biz kadınlar açısından acı bir süreç oldu. Aile içine hapsedilen, hen gün vahşileşen cinayetlere kurban giden, çalışma yaşamında en güvencesiz, düşük ücretli işlere mahkum edilen, çocuk bakımı ve ev işleri cenderesine daha çok hapsedilen bir hale getirildik. İş istediğimizde krizin sorumlusu ilan edildik. Giderek vahşi bir biçimde öldürülen kızkardeşlerimiz için sokağa çıktığımızda, tepkiler büyüdüğünde "sıfır tolerans" lafları edip genelgeler yayımlayanlar, bugün var olan yasaları uygulamaz, yasaların uygulanmasını garanti altına alan uluslararası sözleşmelerini bir gecede tarumar eder hale geldiler.

MESELE KAĞIT ÜSTÜNDE YAZILANLAR DEĞİL

Kadın cinayetleri artarak devam ediyor. Meselenin salt kanun çıkarmakla, sözleşme imzalamakla çözülmeyeceğinin göstergesi oldu bu 10 yıl. İstanbul

Sözleşmesi'nden bir gece yarısı kararı ile çı-

kan AKP'nin temel argümanlarından biri de, "Bizim kendi kanunlarımız var" oldu. "6284 sayılı Kanun var" diyerek yazılı metnin arkasına sığındı iktidar. Ancak, kanunların adını anarken uygulanması için bir tek somut adım atılmaması, üstüne bir de şiddet faillerini kollayan uygulamalara söylemlere imza atılması kadınların hayatlarını daha güvensiz hale getiriyor maalesef. Kadınları maddi anlamda koruyacak olan nafaka, geçici yardım gibi mekanizmaların ortadan kaldırılmaya çalışılması da ayrı bir hak ihlali. Ayrıca, kolluk kuvvetlerinin ve Savcılıkların tedbir kararlarının uygulanmasını takip etmemesi, tedbir kararlarının ihlalleri hakkında gerekli işlemlerin

Fotoğraf: Evrensel

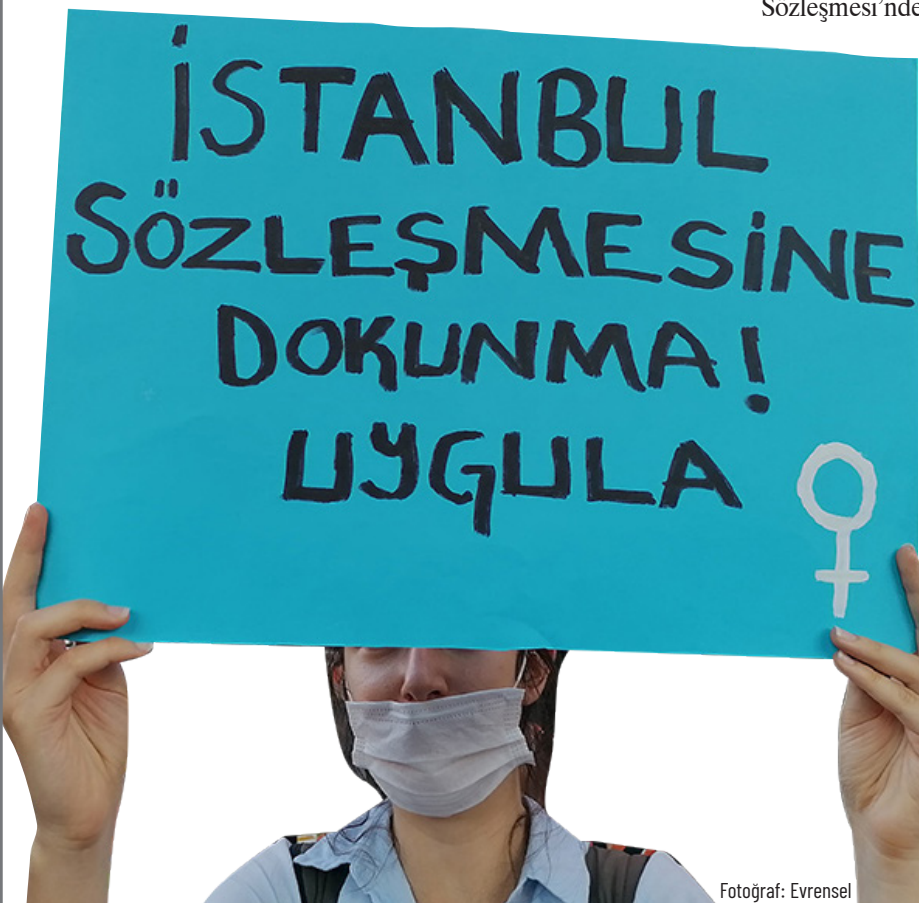
İSTANBUL SÖZLEŞMESİ NEDEN ÖNEMLİ?

İSTANBUL Sözleşmesinin önemli farklarından birisi, kadına yönelik şiddeti bir insan hakkı ihlali olarak düzenlemesi. Kadına yönelik şiddetin bir insan hakkı ihlali olarak düzenlenmesi demek, şiddetin bir aile içi mesele olarak ele alınmasının da önüne geçen bir uygulama olmasını gerektirmektedir. Sözleşmenin Anayasa'nın 90. Maddesi kapsamında öncelikli olarak uygulanması gerekir. Hükümetin, Sözleşme kapsamındaki yükümlülükleri gereği, kadına şiddetin önlenmesi için farkındalık yaratmak için çalışması, örneğin, kadına yönelik şiddet konusunda uygulayıcılara (yani emniyet kuvvetleri, savcılar, hakimler) özel eğitimler verilmesi, müdahale ve rehabilitasyon programları düzenleme, medyanın kadına yönelik şiddeti ele alışının irdelemesi gerekmektedir. Şiddet gören kadınlar için sığınmaevleri, 24 saat hizmet veren çağrı merkezleri açması, cinsel şiddete uğrayan kadınlar için mağdurun kolay erişebileceği, fiziki ve psikolojik tedavi ve destek sağlayacak merkezler kurulması için çabalaması, bütçe ayırması gerekmektedir. Hukuk uygulayıcılarının koruma emirlerinin zaman geçirilmeden çıkarılması, kadının şikâyetini geri alsa dahi savcılık makamının soruşturmayı devam ettirmesi, zoraki evliliklerin, ekonomik ya da yönetsel bir külfet oluşturmadan feshine imkân tanıyan yasal düzenlemeler yapılmasını sağlamalıdır.

uzun süreçlere yayılması veya hiç yapılmaması... gibi bir çok hak gasbı örneği sıralanabilir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2014 yılında KADDEM'in düzenlediği Kadın ve Adalet Zirvesi'nde sarf ettiği "Kadın ve erkek eşit değildir, fitrata ters" cümlesi ile zirveden başlayan söylemler birlikte kadınlar açısından ayrımcı uygulamalar ve şiddet, giderek artan şekilde kendini gösterdi. AKP iktidarı Sözleşme yükümlülüklerini yerine getirmek yerine 'çığlık atın' gibi tavsiyelerde bulundu. Veya "Kadına şiddet abartılıyor"; "kadına yönelik şiddet algıda seçicilik"; "Şiddet sadece kadına yönelik olmuyor ki, erkekler de şiddet görüyor" denilerek etkili bir mekanizma oluşturmadı.

Kadınlar ise bu güne kadar sürdürdüğü mücadele ile İstanbul Sözleşmesi'nden, haklarından ve hayatlarından vazgeçmediğini gösterdi. Cumhurbaşkanı'nın Sözleşme'den çıkış kararı gereği 1 Temmuz'da son bulacak olan İstanbul Sözleşmesi'nin savunulması için bulduğumuz her alanda Sözleşmeyi savunmaya devam edelim. Hayatımız kimsenin iki dudağı arasında değil, haklarımız kimsenin gece yarısı aldığı kararlarla gasbedilemez!

Fotoğraf: Evrensel

ÜÇ 'KUMALIK' HİKAYESİ:

Kararnameler, fetvalar 'kumalık' sorununu derinleştiriyor

Yasemin ÖZDURMAZ
Esenyalı-İstanbul

Sosyal medyada, son zamanlarda "kumalık" ve "ikinci eş" meseleleri gündemde. Bu gündemin oluşma sebebi ise televizyonda, öğle kuşağında yayınlanmakta olan kadın programlarından birinde "İki eş daha bulunan erkeğe, üçüncü kuma olarak kaçtı" başlığının atılması oldu. Bu olay gösteriyor ki kumalık ülkemizde yasal olarak yasak olsa da fiilen hala devam etmekte. Bu yazıda "kumalık" meselesini; derneğimize, eşlerinin ikinci evliliklerini öğrenen ve boşanmak isteyen kadınların başvuruları üzerinden ele alacağız.

20 Mart 2021 gecesi alınan bir Cumhurbaşkanı kararıyla Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden tek taraflı olarak çıktığının duyurulmasından bugüne derneğimize birçok şiddet mağduru kadın başvurdu. Aygül, Nesrin ve Şeyma onlardan üçü. Üçünün de kocaları "imam nikahı" ile başka kadınlarla evlendiklerini söyleyerek kadınlara "kumalığı" dayatmış. Kadınlar bu muameleye baş eğmedikleri için şiddete ve tehditlere maruz kalmışlar.

5 SENEDİR OLMAYAN KOCA...

Aygül, 40'lı yaşlarında, iki çocuk annesi bir ev kadını. Aygül'ün eşi 5 sene önce Aygül'ü ve çocuklarını terk etmiş. Eşinin nerede olduğunu bilmeyen Aygül, boşanma davası açamamış. Bu süre boyunca Aygül, eşinden maddi destek almamış ve geçimini ailesinden ve etraftan gelen yardımlarla sağlamış. 5 sene sonra eve gelen eşinin bu süre boyunca başka bir kadınla beraber yaşadığını öğrenen Aygül, "boşanalım" dediğinde ise eşi boşanmak istemediğini söyleyip Aygül'e sözlü şiddet uygulamış.

'İKİNİZ AYNI EVDE YAŞAYIN SEN ÇALIŞ O ÇOCUKLARA BAKSIN'

Benzer bir durumla karşı karşıya kalan bir diğer kadın da Nesrin. Nesrin, eşinin sürekli şehir dışında ya da evden uzakta çalıştığını, son bir yıldır ise eve uğrama aralıklarının uzadığını söylüyor. Eşine eve gelmemesinin sebebini sorduğunda ise aldığı yanıt hiç değişmiyor. "Kovid-19 var, eve virüs mü taşıyayım?" Nesrin, eşinin bu yanıtın arkasına saklandığından şüphelense de eve bıraktığı parayı kesmesinden korktuğu için sesini çıkartamıyor. Ancak korktuğu başına geliyor ve eşi para göndermeyi kesiyor. Bunun üzerine Nesrin, eşini arayıp boşanmak istediğini söylediğinde ise eşi eve gelerek Nesrin ile önce tartışıp daha sonrasında da şiddet uyguluyor. Bu muameleye daha fazla dayanamayan Nesrin, şiddet sonrası karakola başvurmuş ve şikâyetçi olmuş. Şikâyeti sonrasında araştırma yürüten polislerden; eşinin başka bir kadınla imam nikâhıyla evlendiğini ve bir yıla yakın bir süredir beraber olduklarını öğrenmiş. Hakkında uzaklaştırma kararı çıkarılan eşi ise bir süre sonra yeniden eve gelerek Nesrin'e bir teklifi olduğunu söylemiş: "Geniş bir ev tutarım, hep birlikte yaşarız. İkinci eşim de

Görsel: Crello

Aygül, Nesrin ve Şeyma'ya kocaları "imam nikahı" ile başka kadınlarla evlendiklerini söyleyerek "kumalığı" dayatmış. Üçü de böyle bir muameleye baş eğmedikleri için şiddetle tehdit edilmiş.

hamile o çocuklara bakar, sen de çalışırsın birlikte geçiniriz." Nesrin, eşinin bu teklifini kabul etmeyince de Nesrin'i hayatıyla tehdit etmiş. Nesrin ailesine durumu anlattığında ve boşanmak istediğini söylediğinde ailesinin ona destek olduğunu söyleyerek "Onca yıl doğru dürüst para vermeyen adam, şimdi çıkmış ben ikinize de bakırım diyor. Ne kazanıyor ki bize bakacak? Küçük çocuğum hasta, kullanması gereken özel ilaçlar var. Eve doğru düzgün para gelmediği için çocuğumun kullanması gereken ilaçları alamadım. Hastalığı ilerlemiş durumda iyileşme şansını kaybetti. Hasta çocuğumu kimseye bırakamam" diyor.

Nesrin, ilkokul üçüncü sınıfa kadar okula gidebilmiş. Evlenmeden öncesindeyse 20 yaşına kadar tekstil işçiliği yapmış. "Benim ömrüm bitmiş, adam gidip evlenmiş. Şimdi boşanma davasının yanı sıra hem maddi hem de manevi tazminat davası açarım dediğimde de beni hayatımla tehdit ediyor. "Ya birlikte otururuz ya da nafaka yok diyor."

Şeyma da 15 yıllık evliliği boyunca aldatıldığını, eşinin başka bir kadınla birlikte olduğunu trajik bir şekilde öğrenmiş. Eşi, bir gün eve bir kadınla gelerek; "İkinize birden ayrı evlerde bakamıyorum, birlikte oturacaksınız" demiş. Şeyma, bu durumu kabul etmediğini söylediğinde de "Sen bilirsin. Ben dava açmam, nafaka da ödemem" demiş.

KUMALIK NEDEN HORTLADI?

BİR ay içerisinde bize ulaşan kadınların anlattıkları; erkek egemen yapının ve "Ne var bunda canım? İkinci eş geleneği ülkenin gerçeği..." anlayışının, Diyanetin erkeklere "Seni boşadım benden boş ol" diyerek mesajla, telefonla eşini boşayabileceğini sanık veren açıklamaların, "Resmi nikâh olmadan imam nikâhı yapılabilir" gibi düzenlemelerin, uygulanan gerici politikaların toplumda kuma evliliklerinin yeniden yaygın ve meşru hale gelmesinde etkili olduğunu gösteriyor.

Kendi hayatlarımız hakkında karar almamızın önüne geçmek, bizi şiddet gördüğümüz evlere hapsedmek için mücadele ederek kazandığımız haklarımızı kararnamelerle kaldırmak istiyorlar. Kadına ve çocuğa yönelik şiddetin, tacizin her geçen gün daha da arttığı bu süreçte İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması bize gösteriyor ki kadınların eşit, özgür bir yaşam sürmelerini istemiyorlar. Ancak bizler buna izin vermeyeceğiz! Haklarımız için mücadele etmeye devam edeceğiz.

Kadın mücadelesinin içinden

bir muhtar adayı

Derya KAYA
Ankara

Tuzluca'yı Kadınları Dayanışma Derneğinde bu sıralar hem tatlı bir telaş hem de büyük bir heyecan var. Derneğin kurucu üyelerinden Esengül Başaran, Tuzluca'yı semtinin Çağlayan Mahallesi'nin önümüzdeki günlerde yapılacak seçimlerine muhtar adayı olduğunu açıkladı. Yıllarca adli kâtip olarak çalışan, son zamanlarda yarı zamanlı temizlik işinde çalışan Esengül yıllardır kadın mücadelesinin içerisinde çalışmalar yürütmüş bir kadındır. Dernekdeki kadınlar, "Dernekte yan yana birlikte mücadele yürüttüğümüz Esengül ile birlikte sokak sokak, apartman apartman geziyoruz bu sıralar. Girdiğimiz evlerde, işyerlerinde mahalle sakinleriyle hep birlikte bir mahalleyi nasıl daha yaşanır bir yere çevirebileceğimizin imkanlarını anlatıyoruz. Hem heyecanlı hem de içimizden biri aday olduğu için gururluyuz" diye anlatıyorlar. Esengül de kadınlar da heyecanlı. Esengül'ün bu yola çıkmaya nasıl karar verdiğini, beklentisini, mahalle sakinleriyle birlikte neler yapmayı planladığını gelin ondan dinleyelim...

HAYATIN HER ALANINDA KADINLARIN SÖZÜ DUYULMALI

Esengül 2019 yerel seçimlerinde de aday olmayı istemiş muhtarlığa, "Ancak oğlumun okulundan dolayı aday olmamıştım" diye anlatıyor vazgeçişini. Ama unutmamış bu isteğini: "Muhtarımız vefat edince bu sefer neden olmasın dedim. Dernekdeki kadınlar da bana güç verdi, destekledi ve aday olmaya karar verdim" diye anlatıyor muhtarlığa aday olma kararını. İşe koyuluyorlar dernekdeki kadınlarla birlikte. Destek veren kadınlar oldukça fazla. Bu yola çıkışında kendisine en büyük cesaret veren şey kadınların dayanışması ve bu dayanışmanın gücü. "Hayatın her alanında olduğu gibi siyasetin de her alanında kadınların sözünün duyulmalı" diye vurguluyor sohbetimizde.

'BİR MAHALLENİN YÜKÜNÜ EN ÇOK KADINLAR ÇEKER'

Bir mahalle muhtarlığına neden bir kadının desteklenmesi gerektiğini sorduğumuzda cevabı şöyle oluyor: "Şöyle anlatayım... Mahallenin yükünü en çok çeken kadınlar. Hayatta olduğu gibi mahallenin sorunları ile en çok boğuşanlar, evde olanlar, en çok çarşıya, pazara, alışverişe çıkmak zorunda olan kadınlar. Biz biliriz mahallemizin neresinde ne eksik var. Ayrıca kadınlar gerçekten çözüm odaklı düşünüyor ve

"Hiç aklıma gelmezdi muhtar olabileceğim. Şimdi muhtar adayım. Kadın derneğinde olmam, örgütlü olmam ve dayanışmanın bana verdiği güç ile her şeyi yapabiliriz. Her şeyi başarabiliriz."

çalışıyorlar. Mesela, bir kadın kapıları çaldığında insanlar daha güvenli açıyor o kapıyı."

Mahallenin tepkisi de oldukça olumlu Esengül'e. "Sosyal medyada ve mahalle çalışmalarımızda karşılaştığımız insanların 'Oh... Sonunda mahallemizde bir kadın aday çıktı' sözleri bizi güçlendiriyor. Özellikle kadınlarımız ve gençler olumlu tepkiler veriyorlar ve de çok memnun kalıyoruz yaptığımız işten" diye anlatıyor seçim çalışması sürecini.

'DAYANIŞMANIN GÜCÜ İLE HER ŞEYİ YAPABİLİRİZ'

Kadınların desteğini her fırsatta vurguluyor Esengül. Dayanışma olmazsa olmazları. Sohbetimizde şöyle anlatıyor örgütlülüğün ve mücadelenin gücünü: "Hiç aklıma gelmezdi muhtar olabileceğim. Şimdi muhtar adayım. Kadın derneğinde olmam, örgütlü olmam ve dayanışmanın bana verdiği güç ile her şeyi yapabiliriz. Her şeyi başarabiliriz."

'SORUNLAR TEK BAŞINA DEĞİL DAYANIŞMAYLA AŞILIR'

ESENGÜL'ün muhtar adayı olmaya karar vermesinin en büyük nedeni mahallede dayanışmayı güçlendirmek ve sıkıntıları birlikte aşabilmek. Şöyle anlatıyor: "Mesela kadınlar için geceleri sokakların aydınlatılmasının ne kadar önemli olduğunu bilirsiniz. Çevre temizliği, altyapı sorunları, mahallemizin daha birçok sorunu var. Bütün sorunlarımıza dayanışmayla, birlikte çözümler üretmeye çalışacağız. Bu işin ayrı gayrisi olmadığını, birleşerek mahallemizin sorunlarını birlikte çözmek dışında bir çıkar yolumuzun olmadığını biliyorum. Bu yüzden de muhtar adayı oldum."

'HERKESİN YÖNETİME KATILDIĞI BİR ORTAM ARZUMUZ'

SEÇİMİ kazanırsa neler yapmayı planladıklarını da konuşuyor Esengül ile. Mahallenin kadınları, engelliler, çocuklar, gençler öncelikli: "Öncelikle gençlerimizle birlikte üreteceğimiz, kültür-sanat sosyal aktiviteler için kullanılacak gençlik kültür evlerini oluşturmak istiyoruz. Mahalledeki engellilerin sosyal hayata daha fazla katılabilmeleri için gerekli çevre düzenlemelerinin yapılması, sosyal alanların oluşturulması gerekiyor. Engellilerin talepleri doğrultusunda gerekli kurumlarla görüşüp bu sorunlar karşısında hep birlikte çaba sarf edeceğiz. Mahalle halkı ile birlikte paylaşım içinde sorunlarımıza çözüm arayacağız. Kadın dayanışmasını güçlendireceğiz. Kültürel sosyal etkinlikleri birlikte organize edeceğiz. Sokak temsilcilerinin seçildiği, mahalle meclislerinin kurulduğu, herkesin yönetime katıldığı bir ortam oluşturacağız. Çağlayan Mahallesi Gençliği oluşturacağız mesela. Hatta şimdiden çalışmalara başladık bile. Her sorunun çözümünde mahalle halkının görüşlerini esas alacağımız bir muhtar anlayışı ile çalışmalarımızı yürüteceğiz ve bunu hep birlikte gerçekleştireceğiz."

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

'Belki de dünyayı biz kurtarırız'

Sevgi KAYA
Keçiören-Ankara

KEÇİÖREN'DE iseli genç kadınlarla kadın olmanın bu ülkede ne hissettirdiği, yaşadıkları zorluklar üzerine bir sohbet gerçekleştirdik. İstanbul Sözleşmesi ile ilgili tartışmaları izlediklerini ifade eden genç kadınlar "Neden hep kadınlarla uğraşıyorlar? Haklarımızı öğrenip sahip çıkmamız gerekiyor. Kadınlar güçlerini birleştirmeli ve el ele vermeli" görüşünde.

Büşra bir evin üç çocuğundan tek kız çocuğu. Büşra'nın kadın olmanın zorluklarıyla ilgili düşünceleri şöyle: "Kadınların hayatı neden bu kadar zor? Doğuyoruz, sonra sorumluluklarımız başlıyor. Bu sorumluluklar ne? Yemek, bulaşık, temizlik... Bunlar mı? Peki, neden hep ezilen, hor görülen kadın, erkek neden hep üstün, kahraman? Bu bizde en başından inşa ediliyor çünkü toplum bunu istiyor. Masallarda bile hep bir kadını kurtaran kahraman var. Bu kahraman neden hep erkek? Kadın neden hep zavallı? Bilgili kadınlar hep cazgir olarak görülüyor, neden?"

Adaletle inanmadığını söyleyen Büşra, kadınların birbirine destek olmasından başka yolun olmadığı görüşünde: "Bu dünyada adalet yok mu? Bana sorarsanız yok ve hiçbir zaman da olmamış. Hani derler ya kızlara, okuyup da ne olacak? Dünyayı sen mi kurtaracaksın? Evet, belki de ben kurtarırım. Biz kadınlar çok güçlüyüz ama ne yazık ki çoğumuz gücünün farkında değil. Birbirimizi ezmeye çalışmak yerine koruyup sahip çıksak böyle olmaz."

'ZORLA EVLENDİRME ŞİDDETİ VE MUTSUZLUĞU GETİRİYOR'

Bir başka genç kadın Hatice, kadınların ev içi şiddete uğramasının en büyük nedeninin küçük yaşta evlilik ve zorla, sevmeden evlendirilme olduğunu ifade ediyor. Bir kadının ne

evlenmeden önce ne evlendikten sonra ne ailede ne sokakta asla şiddet görmemesi gerektiğini söyleyen Hatice'nin sözleri şöyle: "Çok fazla şiddet haberleri duyuyoruz. Çevremizde

de görüyoruz. Evlenirken görücü usulü, beşik kertmesi ve zorla evlendirmeler oluyor. Böyle evlenen kadınların yarısı mutsuz ve şiddet görüyor. Kadın erkek herkesin hür iradesi ile karar vermeleri önemli."

'BİZE NE ÖĞRETİLİYORSA O OLUYORUZ'

Derya ailesinin kendisine her konuda müdahale ettiğini, özellikle annesinin her şeyine karıştığını, erkek kardeşlerinin daha özgür olduğunu anlatıyor. Derya, "Kızlara küçükken bebek ve mutfak eşyaları, erkeklere araba veriyorlar oynasın diye. Sonra da yetişkin olunca kadınlar araba kullanırken korkuyorlar. Erkeklerin çoğunluğu da bir makarna bile pişiremiyor. Bize ne öğretiliyorsa o oluyoruz ama ben okuyacağım. Üniversiteye il dışına gitmek istiyorum" diyor.

KADINLAR GÜVENDE OLSAYDI...

Meryem kadın haklarına önem verilmediğini düşünüyor. Nedenini ise şöyle açıklıyor: "Kadına yönelik şiddet, taciz, tecavüz artıyor. Biz bunun önüne geçemediğimiz sürece bunlar devam edecek. Kadın ve erkeklerin eşit olduğunu düşünüyorum ama çevremize baktığımda bazı insanların kadın haklarını umursamadıkları ve erkeklere kadınlardan daha üstün gibi davrandıklarını görüyorum. Bence bu çok yanlış. Eğer kadınlar güvende olsa idi bu kadar kadın öldürülmezdi. Sanki kadınlar her işi yapamaz gibi düşünülüyor. Kesinlikle kadınlar da her işi yapabilir, her işin altından kalkabiliriz."

Görsel: Freepik

Egzersizden kaçmayın, bunları ihmal etmeyin...

Fizyoterapist Meltem TEKER

BELKİ de asrın en fırtınalı dönemini koşar adım geçmeye çalışırken, ufak bir molada tekrar buluşmanın tadıyla tüm kız kardeşlerimi yürekten selamlıyorum. Hayatımızda zaten var olan gündelik kaygılarımıza, gerek sağlığımızı, gerekse sevdiğimizizi yitirme korkusu eklenince "İnsan insana ilaç olmalı" sözünü ne kadar çok anar olduk. Öyle değil mi?

Pandeminin getirdiği her zorluğu koşulsuz üstlenirken tanıdık tüm otoritelerle de mücadelemiz keskinleşti elbette. Kim bilir belki de bu süreç bize, gücümüzün daha da farkına varmayı öğretmiştir ne dersiniz?

Farkındalık demişken, eminim, hepimizin aklından bin çeşit konu geçmiştir. Evde geçim sıkıntısı, temizlik ve düzeni, çocukların eğitimi, çarşı pazarda zamlar, işyerinde dayatılan olumsuz koşullar, olmadı işsiz kalma korkusu... Liste uzar da uzar. Biz bu listenin her maddesiyle ayrı ayrı sınavımızı verirken şartlar ne olursa olsun hayatta kalma güdümüzle defalarca yüzleştik şüphesiz. Evet, şartlar ne olursa olsun ayakta kalmamız gerektiğini hatırlatan, direncimizi tetikleyen, doğuştan getirdiğimiz yaşama ve yaşatma gücümüz...

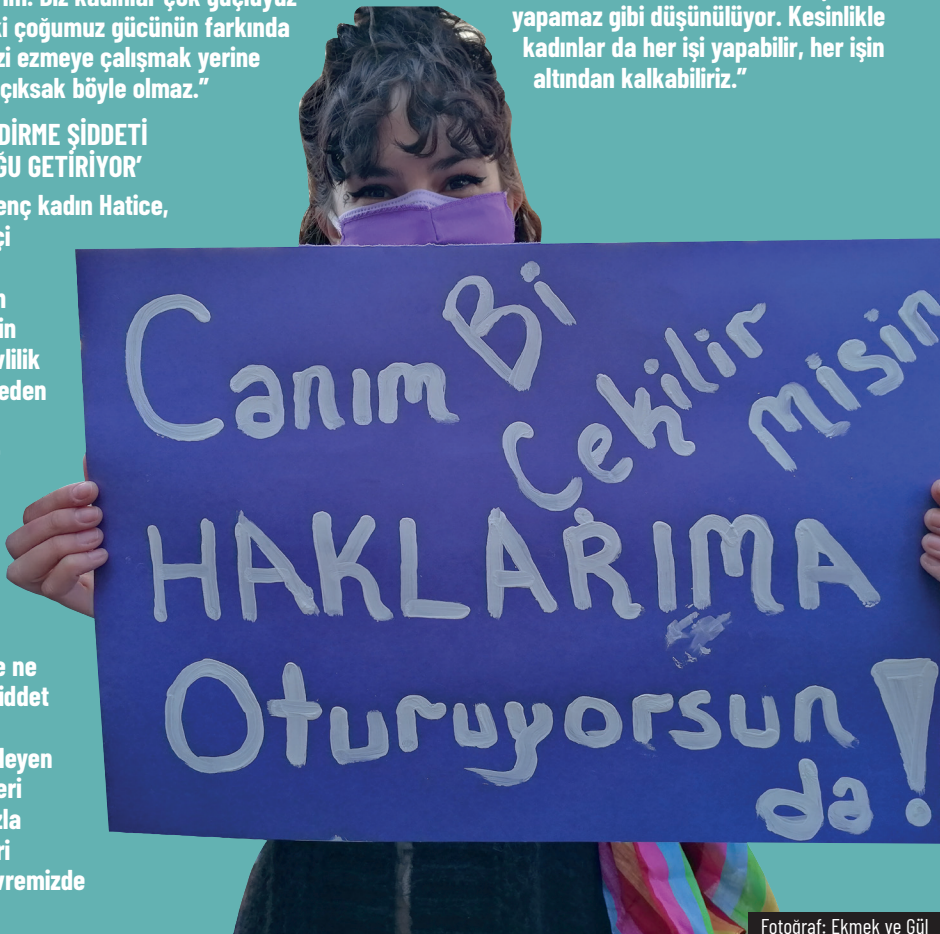
Gelin birlikte enerjimizi, ruh ve beden sağlığımızı korumaya ve geliştirmeye yönelik günlük basit bir yol haritası çizmeğe çalışalım. Tabi ki bu yolda bizim en önemli desteğimiz, egzersiz ve hareketli yaşamdır. Egzersiz alışkanlığımızı ne kadar çabuk kazanır ve hayatımıza yerleştirirsek işimizi de o kadar kolaylaştırmış oluruz. Bunun için çoğumuzun aklına gelen popüler kültürün bize dayattığı spor salonlarıyla, güzellik ve fitness merkezlerinin açılmasını beklemeyeceğiz elbette.

Sabah uyanma ve gece uyuma saatlerimizi erkene alıp denge tutmak, kişisel bakım alışkanlığımıza 10-20 dakikalık basit hareketler eklemek ideal bir başlangıç olacaktır.

Derin nefes alarak göğsümüzü ve boynumuzu esnetmek, nefes alırken kollarımızı yukarı kaldırıp; nefes verirken aynı anda indirerek, omuzları yukarı, sonra da geriye doğru çevirmek bu basit hareketlere en güzel örnekler olabilir. Hem yapılması kolay, hem de yardımcı solunum kaslarına uyarı veren bu egzersizlerin, bize düzgün bir postürün, kaliteli bir solunumun anahtarını sunduğundan emin olabilirsiniz. Sabah akşam yirmişer kez yapılan bu hareketleri, zamanla vücudun diğer kısımlarına yaymak, birkaç gün içinde alışmamızı ve ritim kazanmamızı sağlayacaktır.

Üç ila altı haftada etkisini hissedeceğimiz postür egzersizlerinin yanında; merdiven çıkmak ve tempolu yürüyüşe başlamak ise bir sonraki adımımız olmalıdır. Pandeminin getirdiği kilo problemiyle mücadele ederken bu adımı asla atlamamalıyız. Tüm bunlara ek olarak günde bir saat kitap gazetemizi okumak, klavyede değil kalemle yazı yazmak, ayrıca günde iki litre su tüketmek de beynimize yaptıracağımız en güzel egzersiz programı olacaktır.

Umut dolu en güzel günlerde buluşmak dileği ile...

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

KADIN MÜHENDİSİN İŞ GÖRÜŞMESİ NOTLARI:

Mesleğim 'etiket', maaşım asgari ücret mi olacak?

Serdilan GÜLTEKİN
Malatya

Merhabalar,
2017 mezunu Makine Mühendisi ve bir çocuk annesiyim. Yaklaşık üç yıl bilfiil şantiyelerde ve ofislerde çalıştım. Tesisat mühendisliği yapıyordum. Evlendikten sonra eşimden ötürü şehir değiştirmek zorunda kaldım ve Malatya'ya geldim. Yaklaşık bir buçuk yıldır çalışmıyorum. Geçenlerde bir ipelik fabrikasına iş görüşmesine gittim; ben, eşim ve 5 aylık bebeğim-fabrika uzakta olduğu için eşim bırakmak zorunda kaldı, tabii çocuğu bırakacak yerimiz de yoktu. Üretim mühendisliği pozisyonuna 575 kişi başvurmuştu. Ben yine de şansımı denemek istemiştim. Daha önce fabrika deneyimim olmamıştı. İçeri girdiğim zaman bir mühendis arkadaş daha vardı. Personel işe alım formunu doldurduktan sonra görüşmeye yetkililerin yanına gittik. Görüş-

meye ilk ben girdim. Deneyimlerim üzerine konuştuk. Karşılıklı sorular sorduk. Şantiyede çalıştığımı duyunca iki üç kere tekrarlattılar ve çok şaşırdılar. Kadınların şantiyelerde çalışması tuhafına gitmişti. Onların bu tepkileri de benim tuhafına gitmişti. Sonuçta bizler kadın kimliğimizle değil, mühendis kimliğimizle çalışıyorduk.

Konu maaşa geldi. Doldurduğum formda maaş beklentimi de sormuşlardı. İkinci şaşırdıkları konuda bu oldu. Maaş beklentim kendilerine fazla gelmiş. Sizin aklınızda ne kadar var diye soruyorum ve büyük bir hayal kırıklığı yaşıyorum: 3 bin-3 bin 500 arası... Asgari ücretin biraz üstünde olduğunu vurguluyorum. Cevap olarak "Başlayacak olan kişi tecrübesiz olacak, biz kendisine burada her şeyi öğreteceğiz, zaten gelen kişinin sadece mühendis diye etiketi var" demesiyle bir kere daha şok oldum. "Nasıl yani, mesleğimizi etiket olarak mı görüyorsunuz?" deyip bu şartları kabul edemeyeceğimi söyleyip çıktım. Diğer mühendis arkadaş girdi görüşmeye. Şoku

Görsel: Freepik

hâlâ üstümden atamamıştım. Bizim onca yıl çalıştığımız ve sonunda kazandığımız, türlü zorluklarla bitirdiğimiz üniversite gerçekliğini adam görmezden geldi.

Diğer kadın mühendis arkadaş çıkana kadar

etrafı inceledim. Bu kadar büyük bir fabrikada hiç kadın çalışana rastlamadım. Acaba prosedür gereği kadın mühendis mi almaları gerek diye düşündüm ya da "Bu maaşa kadın mühendis çalışır, bir de tecrübesizse kesin çalışır" diye mi düşünüldü acaba...

Sonunda diğer arkadaş da çıkınca birlikte fabrikadan çıktık. Biraz sohbet edince kendisinin 2015 mezunu Elektrik - Elektronik Mühendisi olduğunu ve hiç çalışmadığını öğreniyorum. "Neden?" diye sorunca iş görüşmelerinde hep tecrübe istemeleri ve erkek mühendis çalıştırmayı tercih etmelerinden ötürü olduğunu söyledi. Ben de çok karşılaştım bu durumla. Cinsiyetinden ötürü işe alınmadığım, görüşmeye dahi çağrılmadığım oldu.

Bu tarz durumlar sürekli karşımıza çıkacaktır. Önemli olan bizim vazgeçmememiz ve kadınlar olarak hayatın her alanında var olmaya devam etmemiz. Bir iş görüşmesi daha hüsrarla bitti dedik ve evimize gittik.

KADIN CİNAYETLERİ AİLEYE ZARAR VERMİYOR MU?

Fatima TOPÇU
Esenyalı-İstanbul

MERHABA Ekmek ve Gül okurları,
Ben Fadime, 27 yaşında iki çocuk annesi bir ev kadınıyım. Pandemiyle birlikte yaşamlarımızdaki sıkıntılar daha da arttı: uzaktan eğitim, işsizlik, sağlık, geçim... Birçok sorun her geçen gün çığ gibi büyüdü. Çıkarılan torba yasalardan bizlere açlık, yoksulluk, işsizlik ve zamlar çıktı. Patronlara vergi affı çıkarılanlar işçi ve emekçileri kısa çalışma ödeneği ile yaşamak zorunda bıraktılar. Her gün yeni bir "Ben yaptım oldu" kararı ile karşılaşıyoruz. Önce Boğaziçi Üniversitesine öğrencilere sormadan kayyum atadılar,

"Ben yaptım oldu" dediler. Öğrencilere "terörist" diyen, onca genci gözaltına alanlara sormak istiyorum, "Ne verdiniz ki onlardan ne istiyorsunuz?" diye.

Bu yaşadıklarımız yetmezmiş gibi bir de kadınların payına İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmek düştü... Düşünüyorum ilk imzacısı olmakla, öncülük yapmakla övündüğünüz, meclis kararı ile kabul edilen İstanbul Sözleşmesi nasıl oluyor da bir kişinin kararıyla kaldırılıyor? Sözde aileye zarar veriyormuş, kadın cinayetleri aileye zarar vermiyor mu? Tam olarak uygulamadığınız Sözleşmeyi bitirerek noktayı böyle koyamazsınız. Bizler ne haklarımızdan ne de sözleşmeden vazgeçeriz.

MUKTEDİRLERE HER ŞEY SERBEST, BİZLERE HER ŞEY YASAK!

Hanima KIZILTAŞ
Esenyalı-İstanbul

NEDEN birlik olmuyoruz? Çünkü birlik olunmasın izin verilmiyor. Genele bakınca aslında birliğimizin beraberliğimizin olduğuna inanıyorum. Farklı görüşteki komşularım birbirleriyle oturup konuşmasından ya da kovid olduğumda komşumun bana her gün yemek getirmesinden, diğerinin çocuklarının çikolatasını bile alıp kapıma bırakmasından biliyorum bunu. Birlik beraberliğimiz akşam TV karşısında oturunca açıklama yapan politikacıların söylemleriyle bozuluyor. Örneğin TV'de özellikle oruç ayında hocalar boy gösteriyor ve onlara sırf o soruyu sorunsu diye konulan kişinin şu sorusu bizi ayırıyor; "Hocam oruç tutmamak günah mı?".

Kendine siyaseten yakın bir kişiyi hiçbir liyakata uymayan bir biçimde üniversiteye rektör atayıp, tepki gösteren öğrencilere baş eğdirip, 'Ne işin var eylemle, siyasetle... Terörist misin sen...' denildiğinde bizi ayırıyorlar.

"Kadın kısmı sesi çıkmayacak", "Kadın dediğin evinde mutfağında olmalı, kocasına hizmet etmeli, susmayı bilmeli" deyip yine TV programlarında kadınları reytingleri için kullanan insanlara izin verildiği için biz ayrılıyoruz. İstanbul Sözleşmesi'nde dine karşı ya da aile birliğini bozacak hiçbir şey yokken

LGBT'leri hedef haline getirmek bizi ayırıyor. "Kadın dediğin eyleme katılmayacak, yüksek sesle konuşmayacak, gülmeyecek, pankart taşımayacak" deyip, eşarbindan tut kısa eteğine kadar konuşulmak bizi ayırıyor. Biz çocuk istismarını duymaya bile katlanamazken, çocuk istismarcılarına evlilikle af getirmek isteyenler bizi ayırıyor.

Yoksulluk diz boyu olduğu halde patates soğanı insanların tepesine atıp bir de pişkince temiz takım elbisesiyle fotoğraflamak bizi ayırıyor, bu eşitsizliği gösteriyor. Biz "Eşit işe eşit ücret" diye bağırırken onlar aramızdaki uçurumu açık zenginleşip bizi duymuyorlar.

Biz "Kadın cinayetleri politiktir" dedikçe onlar kadınların hakkı olan İstanbul Sözleşmesi'nden bir gecede ayrılıyorlar onca kadının ölüm emrini verir gibi...

Kongreler lebalep dolyuken anne babasının cenaze namazına bile katılmasına izin veril-

meyen halk bir "özür dilerim" demekle teselli olmuyor. Ülke haritası zaten katledilen kadınların kanlarıyla kırmızılaşmışken, akşam ekranlarda açıklanan ölüm sayıları ve vaka artışıyla simsiyah oluyor.

Muktedirlere her şey serbest bizlere her şey yasak! İşçi emekçi sınıfının mücadele günü olan 1 Mayıs yasak ama çalışırken ölmek serbest...

İşte bunlar çok basit sebepler gibi görünüyor, ama bu saç teli kadar ince şeyler, içimizdeki öfkeyi kılıç kadar keskinleştirdiler...

Görsel: Freepik

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Rize İkizdere İlçesi İşkencedere Vadisi dünya genelinde koruma altındaki 200 vadiden biri...

Açgözlü Cengiz Holding İkizdere'de lojistik liman inşaatında kullanmak için vadide taş ocağı açmak istedi. Cumhurbaşkanı kararnamesiyle bölgede acele kamulaştırma kararı alındı. İkizdereli yurttaşlar ise "Toprağını taşıni vermeyiz, köyümüzü ranta teslim etmeyiz" diyerek nöbete başlamışlardı.

Yurttaşların kararlı direnişini sonrası iş makinelerini geri çeken şirket 23 Nisan tarihinden itibaren ilan edilen üç günlük sokağa çıkma yasağını fırsat bilerek alana tekrar iş makineleri getirdi. Jandarma korumasında çalışmaya başlamak isteyen şirketin bu tutumuna karşı köylüler çetin

arazi şartlarında yürüyerek bölgeye gelmiş, iş makinelerinin önüne barikat kurmuşlardı. En önde 7'den 70'e İkizdereli kadınlar vardı. Köylülerin direnişine gaz ve copla, üzerlerine kayalar atıp, gözaltına alarak müdahale eden jandarma ekiplerinin önüne dikilen kadınların sesi tüm ülkede çinladı...

"Annem burada iş yaparken beni salıncakta sallar, uyu-turdu. Yazık değil mi bize! Öürsem de burada öleceğim, kalırsam da burada kalacağım. Devlet de toprak atsın üzerine" diyeni...

Şarkısıyla türküsüyle Cengiz'e ve devlete mesaj vereni... Ağaca sarılıp uyuyanı, hafriyat kamyonunun tepesine çikip oturanı, çocuğuyla kayanın üstünde saatlerce bekle-

yeni, nöbet tutanları desteklemek için ilk otobüse atlayıp saatlerce yol gelenleri ile İkizdereli kadınlar doğaya, ağaca, taşa, toprağa sahip çıkmanın, ranta karşı çıkmanın yaşam mücadelesi olduğunu ortaya seriyor...

Yerin altında üstünde ne varsa her şeye göz koyanlar, doğayı, yaşamı talan edip, üstüne devletin kasasından teşvik üstüne teşvik alanlar, küfürlerle millete sövüp, devletin jandarmasıyla korunanlar, iktidarın kanatları altında ülke kaynaklarını talan edenler, pandemide binlerce kişiyle lebalep kongre yaptıkları kentte, doğasını korumak için direnenlere pandemi bahanesiyle yasak getirenler, para cezaları verenler bilsinler... İkizdere bizimdir! İkizdereli kadınlar kızkardeşimizdir!

